Tallinna Linna
Keskraamatukogu

Postimees

82. aastakäik

Ilmub iga päev.

Toimetus ja peakontor Tartus, Ülikooli t. 21/23.

Toimetus ja kontor Tallinnas, Viru tn. nr. 11.

Telefoniu Tartus: Tegevtoimetaja ja toimetuse sekretär 2-86, Tartu teated 1-86, siseriik 2-68, välispoliitika osakond ja kaugeköned 9-86. Arijuhatus 65, trukikojajuhataja 14-65, talitus 80, raamatukauplus 2-50. — Posti jooksev arve nr. 2171.

Telef. Tallinnas: Toimetus 436-81, kontor 436-11.

Käsikirjad hoitakse alal ainult sellekohasel soovil.

Kuulutuste hinnad: Kuulutuste kirjaga: kuulutuste rüljel 5 senti, teksti ees 12 senti, teksti sees 15 senti mm. Kohaotsimiskuulutused poole hinnaga. Kuulutuste koha valiku soove täidetakse ainult võimalust mööda.

Kuulutusi sama päeva lehe jaoks võetakse vastu kella ½11-ni ja laupäeval kella 10-ni päeval „Postimehe" raamatukaupluses, Suurturg 16, ja kontoris, Ülikooli 21/23.

Üksiknumber 6 senti

Hinnata kaasandeks igal pühapäeval pilkeleht „Sädemed"

„Postimehe" tellimishinnad:

Postiga: 1 kuu — kr. 1.65, 2 kuud — kr. 3.30, 3 k. — kr. 4.40, üle 3 kuu korraga tellides iga lisakuu kr. 1.40, 6 k. — kr. 8.60, 9 k. — kr. 12.80, 12 k. — kr. 17.—. Välismaale — kr. 4.— kuus.

Tellimishind Tartu linna tellijaile kojukandmisega on võrdne postiga tellimise hinnaga.

Postita (a. o. Tartus talitusest ise ära viies) 1 kuu — kr. 1.50, 2 kuud — kr. 3.—, 3 k. — kr. 3.95, üle 3 kuu korraga tellides iga järgnev kuu kr. 1.15.

Aadressi muutmine 25 senti.

„LASTELEHT" 1 kuu — 40 s., 2 k. — 80 s., 3 k. — kr. 1.10, 12 k. — kr. 3.50. Üksiknumber 20 senti. Ilmub 2 korda kuus.

Nr. 65 Esmaspäeval, 7. märtsil 1938 Tänaft lehte 8 leheküige

ATEEN Alates esmaspäevast, 7. märtsist

Katrin Hollandi populaarse teose linastus Viini uusimas toodangus

«Florentine»

Vanameister KARL LAMAC'i lavastus.

Osalised:

GERALDINE KATT
HANS HOLT
DAGNY SERVAES
RUDOLF CARL
PAUL HÖRBIGER

Lisaks: Eesti kroonika ja Foxi ringvaade

Noorsoole lubatud. Seansid kl. 5, 7 ja 9.

APOLLO 9. märtsil kino suletud! Esietenduseks meelihaarav põnev-romantiline sensatsioonifilm! 2 armastatud staari ainulaadses seiklusfilmis.

„Mr. Deeds seikleb linnas"

Mida teie teeks te, kui saate üleöö 20.000.000 dollarit? Vastu tahtmist hiigelvaranduste omanikuks! See kõik paiskab segi teie igapäevase elu! Naisreporter sensatsiooniliste paljastustega — valepärijad! Armastus võidab kõik... See omapärane sensatsioonil. põnevus- ja armastusfilm on suureks elamuseks igale vaatajale

2. „Paramounti" ringvaade. E. V. XX aastapäeva suurparaad Tallinnas.

Noorsoole lubatud. Seansid alp.: 5, 7.15, 9.30. Pühap. algus kell 2.

Moskva protsess katkestati kuni 9. märtsini

Rakowski, Bukharini ja Zelenski seletused

Rakowski kirjeldab oma „sidemeid Inglise luureteenistusega". — Buharin „pooldas Lenini, Stalini ja Swerdlowi wangistamist". — Kaebealune Zelenski ütleb, et ta

segas wõisse klaasitükke ja naelu

Koht, kus peetakse Moskwa protsessid

Pildil: GPU asupaik Moskwas. Toreda fassaadi taga Lubjanka wangla sünged kongid. Mahalaskmised sooritatakse hoone mitmekordsetes keldrites.

Moskwast, 7. märtsil. (Reuter). Asjaarutamine trotskistide protsessis lükati edasi 9. märtsile.

ETA. Moskwast, 7. märtsil. (Reuter). Laupäewasel kohtuistungil kuulati üle kaebealune Rakowski, Nõukogude Liidu endine saadik Londonis ja Pariisis. Ta seletas, et 1924. aastal, kui oli saadikuks Londonis, astus ta ühendusse Briti luureteenistusega. Tal on olnud kohtamisi 2 Briti merewäeohwitseriga ja Briti luureteenistuse Wene osakonna juhatajaga. Ta olewat Briti luureteenistusega ühendusse astunud Trotski ülesandel.

Peale selle tunnistas Rakowski, et 1934. aastal ta hakkas Jaapani salakuulajaks.

Moskwast, 7. märtsil. (Tass). Laupäewal jätkas kohus kaebealuse Rakowski ülekuulamist.

Wastates prokuröri küsimustele tunnistas Rakowski, et ta on olnud Inglise luureteenistuse agendiks juba 1924. aastast peale.

Edasi seletas ta: Kui Trotski 1928. aastal saadeti sundasumisele, jutustas ta temale oma põgenemise kawadest. Rakowski küsimusele, kuidas Trotski mõtleb teostada oma põgenemist läbi Kesk-Aasia kõrbede ja mägede, wastas Trotski, et ta

loodab Inglise luureteenistuse abile.

Sel puhul teatas Trotski Rakowskile konfidentsiaalselt, et juba 1926. aastal ta oli ühendusse astunud Inglise luureteenistusega. Rakowski palkas Inglise luureteenistusse rea isikuid. Rakowski sidemed Inglise luureteenistusega katkesid tema sundasumise ajal. Kui ta sundasumiselt oli Moskwasse tagasi tulnud,

külastas teda 1934. aastal läbisõidul Moskwas Inglise naisfilantroop lady Pagett,

kes kohtumisel seletas temale, et on uuesti tarwis jalule seada Inglise luureteenistusega side. Rakowski tunnistas, et 1936. aastal saatis ta ühe agendi kaudu Inglise luureteenistusele hulga salateateid.

„Salakuulamine" Jaapani kasuks

1934. aasta sügisel, kui Rakowski wiibis Punase Risti rahwuswahelisel konwerentsil Tokios, astus temaga läbirääkimistesse üks tähtis Jaapani poliitikamees, kes tegi temale ettepaneku koostöötamiseks teatawate Jaapani organisatsioonidega. Rakowski nõustus, olles saanud Trotskilt wastawa juhatuse.

Köneldes trotskistide sidemetest wälismaa luureosakondadega, ütles Rakowski:

Meie mängisime Saksa, Jaapani ja Inglise kaartidega.

Lõpuks tunnistas Rakowski, et tema on oma tegewusega reetnud Nõukogude Liitu ja rahwuswahelist töölisliikumist.

Rakowski tunnistas weel, et Prantsuse wälisministri Lavali külaskäigu ajal Moskwas 1935. aastal tema, Rakowski, kohtas oma wana tuttawat prantsuse ajakirjanikku Emil Buré't ja püüdis teda trotskistliku organisatsiooni ülesandel mõjustada, et ta

katsuks nurja ajada lähenemist Prantsusmaa ja Nõukogude Liidu wahel,

andes mõista, et wastasel korral Saksamaa wõib alata sõda.

Kõnelusel Buré'ga andis Rakowski mõista, et see ei ole mitte tema isiklik arwamine. Buré oli Rakowskile wastanud: Prantsusmaa ei wõi jääda eraldatuks, kuna Saksamaa järjest jätkab relwastumist.

Rakowski jutustas kohtus weel, et 1934. aastal informeeris tema Tokio Jurenewi läbirääkimistest, mis temal on olnud ühe Jaapani kõrgema isikuga sidemete loomiseks trotskistidega tõsisemaks, pani luureteenistuse wahel.

Jurenew „rahutu"

Jurenewi tegi rahutuks üks asjaolu. Ta ei teadnud, mida teha. Ta ütles: Meie, trotskistid, oleme täbaras seisukorras. Kardan, et kui meie rahuldame ühte kontragenti, siis meie pahandame teist. Nüüd tekib Hiina küsimuses wastuolu Jaapani ja Inglismaa wahel. Meil aga tuleb töötada nii Jaapani kui Inglise luure kasuks. Rakowski püüdis Jurenewile selgeks teha, et on tarwis rahuldada mõlemaid pooli.

Buharin seletab

Kaebealune Buharin tunnistas end süüdi parempoolsete ja trotskistide kontrrewolutsioonilisse organisatsiooni kuulumises.

Prokurör küsis Buharinilt, kuidas ta suhtus Kirowi tapmisse.

Buharin wastas, et parempoolsed ei

(Järg 3. leheküljel.)

Koolitöös aina 5...5...5 KUI LOETAKSE

„Lastelehte"

„Lasteleht" pakub lastele mõistlikku meelelahutust, teritab mõistust ja virgutab neid töö.e.

Ilmus «Lasteleht» nr. 5.

Uus värviline kaas. Üksiknumber 20 senti

SISU:

Vahetund — A. Lehti meeleolurikas luuletus.
Prints Eerik ja Tõkati Mari — J. Kallaku muinasjutt kuningas Ants Targast je ta pojast Prints Eerikust.
Metsatalu taat ja haldjas — J. Oro värssmuinas utt.
Juks ja Tuks uisutavad — J. Rulli lõbus pildiseeria.
Hõigeltrumm — M. Pukits.
Kolmas kiri väikesele sõbrale — Õnu õpetab kuidas ise valmistada lennukit, traktorit ja palju teisi kasulikke mänguasju.
Siin ja sääl — E. Tasa.
Palju mõistatusi. Halk pilte.

«Lastelehte» müüvad ajalehe müügikohad ja paremad raamatukauplused

Matieseni ÕUNA MAHL

ÖÖLOKAAL Sinimandrias igal õhtul uudisena SINIMANDRIA soojad sekserid Koosneb 8 soo ast erito dusi

Dr. PIERRE'i SUPEREMAIL PARIS TALLINN

SAADAVAL ROHU- JA KOSMEETIKAÄRIDES.
Suurmüügi ladu: F. Ostfreter, Tartu.
V. Treublut, Tallinn.

Leipzigi mess awati

Leipzigist, 7. märtsil. (Havas). — Leipzigi kewadmessi awamisel ütles Saksa majandusminister dr. Walter Funk oma kõnes, et asumaade tagasisaamine on Saksamaale aukküsimuseks. Ka pidas minister tarwilikuks korraldada Saksamaa wäliswõlgasid uuel alusel, sest praegune seisukord sel alal on Saksamaale alandaw. Saksa prestiizh ei suuda seda seisukorda kaua wälja kannatada, ütles ta. Minister toonitas poliitika prioriteeti majanduse üle. Ta pooldas majandussuhete parandamist wälismaadega mõistliku kliiringsüsteemi alusel. Aga Saksamaa olewat kullaistandardi uuesti jalulseadmise wastu. Lõpuks toonitas minister Saksamaa majanduslikku seisukorra soliidsust.

Murrang suhtumises sotsiaalküsimustesse

Küsimuste selgitamine wajalik

Kunagi warem ei ole meil sotsiaalküsimustest nõnda palju rääkimud ning kirjutatud kui wiimasel ajal. Nende küsimuste täitmisest ei saamid ka Riigivolikogu kandidaadid mööda. Sõjale waatamata, millised muidu nende seisukohad teistes poliitilistes küsimustes olid, kuid pea kõik nad nõudsid, et edaspidi peame sotsiaalküsimustele rohkem tähelepanu pühendama. Isegi need, kes weel paar aastat tagasi ei tahtnud sotsiaalküsimustest midagi teada, pidasid nüüd wähemalt walimistel ei wajalicks awaldada oma pooldawat seisukohta nende küsimuste jaatawa otsustamise suunas. Tahame usuda, et seda ei tehtud mitte häältepüüdmise sihiga, waid et wähemalt suurem enamus Riigivolikogu kandidaatidest sellega oma tõekspidamisi wäljendas.

Seda pööret sotsiaalküsimuste hindamisel tuleb kõigiti terwitada, sest see on rahwa laialiste hulkade heaolu küsimus ja tema õnnelikust lahendamisest oleneb wäga palju. See meie ühiskonna uuelemuutus on seda rohkem terwitataw, et nüüd wõiks siis edaspidi mõnegi sotsiaalküsimuse lahendamine kergemini teostuda kui aastaid tagasi. sest puudub see tugew ühiskonna wastuseismine, mille pärast jäid endisel ajal mõnedki walitsuse kawatsused sellel alal elu wiimata.

Iga küsimuse õige ja otstarbekohane lahendamine nõuab kõige enne selle küsimusega igakülgset ja põhjalikku tutwumist. Nõnda on lugu ka sotsiaalküsimustega. Paraku on aga neid küsimusi meil kõige wähem uuritud ja selleks ei ole isegi küllaldaselt andmeid kogutud.

Riigi Statistika Keskbüroo on aastate wältel statistilise materjali kogumiseks wäga mitmekesiselt aladelt ja ta läbitöötamiseks palju ära teinud. Wõib öelda, et on tehtud pea kõik, mis ta ametkonna suuruselt tagasihoidlik koosseis on wõimaldanud. Et aga Keskbüroo töökawas on kogu aeg seisnud esikohal majanduskküsimused ja et nende kõrwal on teistele küsimustele suhteliselt palju wähem tähelepanu saadud pühendada, see on ka täiesti arusaadaw, sest ikka ja alati on Keskbürowolt nõutud majanduselu kohta käiwaid andmeid. Suhteliselt wähe on oktud neid, kes on Keskbüroole teistsuguste andmete saamiseks nõudmisi esitanud.

Kui aga säärasel olukorras on Keskbüroo aastate wältel ka sotsiaalküsimuste alal andmeid kogunud, siis on see juhtunud. Keskbüroo omal algatusel. Keskbüroo agarus sotsiaalstatistika alal on mälestawasti waremalt aastatel mõnelgi korral isegi awaliku wasturäägimist leidnud ja seda muidugi nende poolt, kes ei ole osanud sotsiaalstatistika tähtsust meie riiklikus elus küllalt tõsiselt hinnata.

Nüüd aga, kus huwi sotsiaalküsimuste wastu on kaswanud, oleme jõudnud olukorda, kus meie peame oma sotsiaalstatistikat weelgi paljudel aladel laiendama, sest seni kogutud andmed on nende küsimuste wajaliseks selgitamiseks ikkagi weel wähe.

Ehk küll meil tuleb ka weel majanduskküsimuste uurimiseks statistikat täiendada, sest mõnedki majandusprobleemid on meil weel walgustamata, kuid majandusstatistika on siiski sotsiaalstatistikaga wõrreldes meil õige täiuslik. Meil on ülewaade oma majanduslikust toodangust, meil on rohkesti andmeid oma rahandusest, wäliskaubandusest jne. Kuidas aga inimene elab, see kelle pärast ja kelle huwides kogu majanduslik tegewus toimub ja peab toimuma, kui suured puudujäägid wõi ülejäägid on perekondade majapidamises, millises olukorras on meie rahwa witluse probleem jne., kõigest sellest on meie teadmised wõrdlemisi õige puudulikud.

Meil on pea kuni wiimase ajani sotsiaalküsimuste selgitamise alal nagu kartus walitsenud ja paistab, et see kartus on olnud ka küllaldaselt põhjendatud, sest kahtlemata oleks nende küsimuste uurimine meile tõenäoline, et seepoolest on meie olukord küllaltki raske ning halwem, kui seda on tawaliselt seletatud. Ja selle ebameeldiwuse wältimiseks ongi siis paremaks peetud nendest küsimustest kaugelt mööda minna.

Nüüd aga, kus sotsiaalküsimuste suhtes on ühiskonnas nähtawasti meeleolu muutus teostunud, tuleks wastawatel ametiasutustel sellest ka wajalised järeldused teha.

Et edaspidi wõiks meie sotsiaalküsimuste walgustamine õiglaselt ja takistamatult teostuda, selleks tuleks kõige enne Statistika Keskbüroo tegewust selles sihis laiendada, sest kui meil ei ole nende küsimuste kohta küllaldaselt andmeid, siis ei saa ka täie tõhusega nende küsimuste lahendamisele asuda. Kui aga Statistika Keskbürool on praegune koosseis sotsiaalstatistika laiendamiseks wäike, siis tuleks seda suurendada. Meie teada oligi see küsimus mõni aeg päewakorral, kuid nagu näha, on ta jäänud teostamata.

Kui paar aastat tagasi loodi Sotsiaalministeerium, siis tuli küll arwata, et sellega tahab walitsus sotsiaalküsimustele endisest rohkem tähelepanu pühendada. Seda on ka tehtud, sest aastate wältel on rida sotsiaalküsimusi käsitawaid seadusi kehtima pandud ja teatawasti on praegu sel alal mitmed õige laiaulatuslikud seadusemõnnud wäljatöötamisel.

Kõike seda sotsiaalministeeriumi töö hinnates oleks weel siiski soowida, et ka sotsiaalministeerium sotsiaalküsimuste uurimisele ja nende selgitamisele senisest weel rohkem tähelepanu pühendaks. Kuigi see ei kuulu otseselt sotsiaalministeeriumi ülesannete hulka, kuid kaudselt siiski ja seda weel eriti seepärast, et sotsiaalministeerium on meil ainuke asutus, kes nende küsimustega laiemas ulatuses wõiks tegelda, sest Statistika Keskbüroo ülesanded on ikkagi ainult wajaliste andmete kogumine ja nende läbitöötamine.

Et meil wiimastel aastatel on sotsiaalküsimused päewaküsimusteks saanud, selles ei seisne mitte mingi meie omapärasus, waid seda näeme meie kogu maailmas, uneist jõukamates ning ka waesemates riikides. Kui tahetakse aga selle põhjusi teada, siis tuleb öelda, et olukord on säärasteks kujunenud ja majanduslikus arenemises on nõuda kaugele jõutud, et üldise rahu säilitamiseks ja laialiste rahwahulkade heaolu tõstmiseks on see paratamata wajaduseks saanud.

—sepp

Teised lehed

Uut Riigivolikogu

wõtab Tallinna saksa leht „Rev. Zeitung“ waatlusele seisukohalt, mis tunduwalt trineb sellest, millega teised lehed on lähenenud tema koossejsu hindamisele. Saksa leht küsib, kas Riigivolikogu wastab meie rahwa sotsioloogilisele jaotusele, ja leiab:

„Kaks asjaolu torkab selle küsimuse juures eriti silma: arwuliselt liiga wäike mõju, mida omab uues wolikogus meie maa kandew sejsus, maal ajuw põllumajandus. 80 rahwa saadiku seas leiame ainult weidi üle 15 tõelisest maal elawa ja töötawa ja isesseiwalt teotsewa põllumehe. See wastab ainult rõõga madalale protsendile, kui wõtame arwesse Eesti rahwastiku sotsioloogilise struktuuri (ainult ligikaudu 29 proti. Eesti rahwastiku üldarwust elab linnades). Jõuneb jälle kord, et meie põllumeestel nagu waremgi puudub juhtiw poliitiline kiht, asjaolu, mis kahetsetawal kombel raskel kraalu omada tohiks eriti poliitilise arengu lähedal ajajärgul—omaseisuslikude poliitiliste traditsioonide eelseiswal loomisel. Weel pahem on lugu igakahes linliku majanduse esindusega. Waewalt leiame Riigivolikogus oma majanduse mõnd juhtiwat pead. See asjaolu wõib kergesti wiia selleni, et meie seadusandlik kogu — elukutseliste põllumeeste wähesuse ja töölisklude majandusjuhtide puudumise juures oma koossejsus annab majanduswõõraid seadusi.

Muidugi wõib mõnda asendada tiheda kokkupuutega majanduse ja ametnikkonna wahel. Eriti tänapäewal, mil bürokraatia poliitilise ülemiseku ajajärgu tõttu on tugewasti wõitnud tähtsuselt, wõib majandus näha isegi eesmärki sellest, et jäädaks eemale puht poliitilisest orsustamisest. Ametnikuga koneldes majandusküsimustest wõib olla kergem kui poliitikuga, kuna ametnik on sageli wastuwõtlikum asjalikele kaalutlusile. Teiselt poolt ei tohi unustada, et seadusandlus aga lõpuks siis otsustatakse poliitilises foorumis, ja et warem wõi hiljem wõib end wäga kahjustawalt tunda anda majanduseluga tihedalt seotud ja selles tõelikult kompetentsete isikute puudumine Riigivolikogus.

Muidugi wõib lugeda korrektiiwiks seda, et teises kojas saawad istuma majanduse esindajad. Ei tohi aga unustada, et teine koda ei oma, näiteks, seaduste algatamise õigust!“

On huwitaw, missugusest küljest poliitilist tähtsust annab saksa leht kutseesinduslikule organiseerimisele. Teistes sõnawõttudes on uue walimiswiisi juures soetud eelduseks, et kaoks poliitiline organiseerimine kihierakondade kaupa, mida on meie rahwastiku sotsiaalse struktuuri juures soetud erihuwide kunstlikult liialdatud rõhutamiseks.

Eesti Haridusliidu loenguid Wirumaal

Alates 6. märtsist teostab Eesti Haridusliidu hariduskonsulent Karl Laane Wirumaal järjekordse loeng-ringreisi kuni 24. märtsini. Ringreisi puhul esineb konsulent peale loengute seltside juures weel Kiwiõli (6. märtsil) ja Narwa (20. märtsil) töölisharidustöö kursustel ning peab loenguid wabaharidustöö korraldusest Kunda rahwaülikooli, Arkna põllutöökooli ja Mõdriku Kodumajanduskooli õpilastele. Loengurringreisil, mille ülesandeks on peale muu ka seltside haridusliku tegewusega tutwu ja kõhtadel ning seda tõstrteerida, eriti õpiringilist tegewust, esineb Haridusliidu konsulent 1) loengutega tänapäewa rahwaharidustöö küsimustest ning 2) jagab kuulajatega matkamuljeid hõimumaalt Soomest. Ettekannete puhul demonstreeritakse ka walguspilte Soomest ja Eesti wabaharidustöö aladelt.

Loengringreisi puhul peatub konsulent K. Laane järgmistes kohtades: Kiwiõli rahwamajas (6. märtsil), Kunda rahwaülikooli (7.—9. märts.), Arkna põllutöökoolis, Mõdriku kodumaj.-koolis, Põlula Haridusseltsis, Aluntaguse õpetajateühingus, Jõhwi agik. (13. märtsil, kus esineb muide ka õpetajaskonnale teemal: „Opetaja ja seltskonnategewus“), ÜENÜ Pagari osak., Mäetaguse Tuletõrje ühingus, Illuka Haridusseltsis Kuremäel, Kurtna Tuletõrje ühingus, Erra noorsooseltsis, Varja noorte ühingus Narwas, Ingeri-Eesti Haridusseltsis Kallaweres, Alumäe Haridusseltsis Soldinos, ÜENÜ Wenewere osak. ja Wiru-Jaagupi Haridusseltsis (24. märtsil).

Waikse ookeani mitte-kallaletungi leping

Jaapan nõus tagama Filippiinide erapooletust. — Tokio kardab Roosevelti

Londonist, 7. märtsil. — Shanghaist teatatakse ühele Ameerika ajalehele: Jaapan on walmis sõlmim. W.-ookeani mittekallal. lepingut Ameerikaga. Jaapan on walmis garanteerima Filippiinide erapooletust koos Ameerika, Suur-Britannia, Prantsusmaa ja Saksamaaga.

Rooseveldi suure laewastikupoliitika tekitab Tokios silmanähtawat muret, sest see poliitika kriipsutab alla Ameerika kawatsust kaitsta oma kodanikkude huwisid kõikjal, kus neil on seaduslikud õigused. Nii ütles üks Jaapani diplomaat, kes hiljuti saabus Tokiost tagasi Shanghaisse.

Diplomaat kinnitas Ameerika ajakirjanikule: „Jaapani awalik arwamine kardab, et Rooseveldi kawa lõppude lõpuks tähendab Ameerika kallaletungi Jaapanile.“

Ajakirjanik juhtis diplomaadi tähelepanu asjaolule, et juba 1927. aastal soowitati Tokios tolleaegsele Jaapani peaminister Tanakale Ameerika-Jaapani Waikse ookeani mittekallaletungi lepingu sõlmimist. Kuid siis lükkas Tanaka pakkumise kategooriliselt tagasi põhjendusega, et „selline leping wõiks tekitada kahtlusi teistes rahwastes.“

Diplomaat kinnitas Ameerika ajakirjanikule lepingu sõlmimist kahe Waikse ookeani riigi wahel. Isegi kõige kõrgemeelsemad Jaapani militaristid, ütles diplomaat, et unista Filippiinide wallutamisest. See asjaolu on paremaks tõenduseks Jaapani soowile tagada Filippiinide erapooletust.

Ma ei näe, jätkas diplomaat, praegu mingit Hiina ja Jaapani rahu wäljawaadet. Senikaua kui „Soongi, Kungi ja Tshiangkajshekki dünastika ei ole purustatud“. On küsitaw, kas Hiinas kunagi tuleb „kokkulepitud rahu“. Tõenäolisem on „loomulik rahu“ pärast Hankou wallutamist japanlaste poolt.

Margikogujate suurpäew Tallinnas

Tallinna Börsisaalis töötas sel puhul eripostkontor

5. filatelistide päew Tallinnas pühapäewal, 6. märtsil s. a., oli kokku tõmmanud Pika tän. Börsisaali koguka margikorjate pere, kes rahutult sumises ja saalis edasitagasi huwitawate margiwäljapanekute, margioksjoni ja sel puhul awatud eripostkontori wahet. Börsisaalis oli liikwel isegi seks puhukks Tallinna sõitnud filateliste prowintsist.

Postiwalitsus oli korraldanud eripostkontori, kus müüdi tawalisi kui ka wanemaid eesti marke ja wõeti wastu postisaadetisi. Wiimastele löödi eritempel tekstiga: „5. Eesti Filatelistide päew. Tallinn. 6. 3. 38.“ Tegewus postkontoris oli wäga elaw. Saadeti igasuguseid kirju nii sise- kui wälismaale, mis nimet. templi poolest eriti hinnatawad.

Suure Börsisaali ruumes esinesid margikogudega E. postiwalitsus, margiseltsid „Estonia“, „Rossika“ jt. Haruldase kirjakogu oli üldsusele waatlemiseks toonud E. postiwalitsuse dir. hr. Ruubel. Samas osteti, müüdi, wahetati marke üksikute margiäride ja kogujate poolt. Filatelistide päewa puhul oli wälja lastud eri nurgamärgiga ümbrikud ja kirjapaberid. Need müüdi aga õhinal läbi juba päewa esimestel tundidel.

Üldiselt walitses filatelistide peres suurem huwi eesti markide wastu ja wälismaiseid wahetati-müüdi wähem.

Filatelistide päewal tuli kahel oksjonil müügile rida huwitawaid marke ja wiimaste kogusid. Õstmine oksjonitel oli elaw. Kõrgemalt hinnatud markide seeria alghind oli 150 krooni. See oli 6-seerialine komplekt eesti markidest—„Aita hädalist“.

Filatelistide peres wõis näha nii mõndagi tuntud isikut. Nii teotses Börsisaalis tüntud Wiljandi adwokaat Leik, marginäpitsatega teotses asjatundlikult dir. A. Teetsow jt. Oksjonaatori läheduses tegi pakkumisi ka endine Tartu restoraator Segerlin.

Ühenduses 5. filatelistide päewaga, meie margikorjad ajuwad tegema ettewalmistusi juubelinäituse korraldamiseks. Nimelt möödub 1940. a. 100 a. sellest, kui esmakordselt wõeti tarwitusele postmargid Inglismaal.

G. Suitsu walgustusel Hollandi kirjandus prof.

Ettekanne ajakirjanduse üle

Tartu Õpetajate Seltsi on wiimastel aastatel korraldanud järjekorrajeid kirjandusõhtuid ja arwustuskoosolekuid, millest alati wäga elawalt osa wõetud.

Weel enne kewadpühi on seltsil kawatsus korraldada kaks huwitawat õhtut. Nimelt korraldatakse reedel, 18. märtsil kl. 6 õhtul järjekorraline kirjandus-kultuur-õhtu. Kirjandusõhtul konelewad koolide inspektor Johan Lang ja prof. Gustaw Suits. Wiimane neist koneleb tänapäewa hollandi kirjandusest. Hollandi luuletusi Gustaw Suitsu tõlkes esitab õpet. Ed. Looga. Kirjandusõhtule järgneb seltskondlik osa laulu ja muusikaliste ettekannetega ning teelaud.

T. Ü. Seltsi rahwuskultuurilise sektsiooni korraldusel koneleb reedel, 25 märtsil kl. 7 õhtul ajakiranik ja kirjanik Arno Raag teemal: „Eesti ajakirjanduse algaegadest ja tänapäewast“. Toimetaja A. Raag on selle küsimusega mõnda aega tegelenud ja ettekanne peaks huwi pakkuma mitte üksi kirjanduse- ja ajalooharrastajaile, waid kogu õpetajaskonnale.

Ettekanded peetakse Pedagoogiline Muuseumi ruumides, Kompanii tänawal.

Saksa ristleja merehädas

ETA. Oslo it., 7. märtsil. (Havas). Trondheimist teatatakse, et Saksa ristleja „Köln“ on merehädas. Ta on wälja saatnud appikutse SOS. Kanges tormis saare kohal on ristlejal tekkinud masinarike. Aalesundist ja Rörwikist wäljusid päästelaewad teda abistama.

Saksa konsulaadid suletakse

ETA. Moskwast, 7. märtsil. (Tass). Diplomaatilistel läbirääkimistel Nõukogude Liidu ja Saksamaa wahel saawutati kokkulepe konsulaatide sulgemise kohta. Lähemal aial suletakse Saksa konsulaadid Nõukogude Liidus ja Nõukogude Liidu konsulaadid Saksamaal.

Eesti Haridusliidu loenguid Wirumaal

Alates 6. märtsist teostab Eesti Haridusliidu hariduskonsulent Karl Laane Wirumaal järjekordse loeng-ringreisi kuni 24. märtsini. Ringreisi puhul esineb konsulent peale loengute seltside juures weel Kiwiõli (6. märtsil) ja Narwa (20. märtsil) töölisharidustöö kursustel ning peab loenguid wabaharidustöö korraldusest Kunda rahwaülikooli, Arkna põllutöökooli ja Mõdriku Kodumajanduskooli õpilastele. Loengurringreisil, mille ülesandeks on peale muu ka seltside haridusliku tegewusega tutwu ja kõhtadel ning seda tõstrteerida, eriti õpiringilist tegewust, esineb Haridusliidu konsulent 1) loengutega tänapäewa rahwaharidustöö küsimustest ning 2) jagab kuulajatega matkamuljeid hõimumaalt Soomest. Ettekannete puhul demonstreeritakse ka walguspilte Soomest ja Eesti wabaharidustöö aladelt.

Loengringreisi puhul peatub konsulent K. Laane järgmistes kohtades: Kiwiõli rahwamajas (6. märtsil), Kunda rahwaülikooli (7.—9. märts.), Arkna põllutöökoolis, Mõdriku kodumaj.-koolis, Põlula Haridusseltsis, Aluntaguse õpetajateühingus, Jõhwi agik. (13. märtsil, kus esineb muide ka õpetajaskonnale teemal: „Opetaja ja seltskonnategewus“), ÜENÜ Pagari osak., Mäetaguse Tuletõrje ühingus, Illuka Haridusseltsis Kuremäel, Kurtna Tuletõrje ühingus, Erra noorsooseltsis, Varja noorte ühingus Narwas, Ingeri-Eesti Haridusseltsis Kallaweres, Alumäe Haridusseltsis Soldinos, ÜENÜ Wenewere osak. ja Wiru-Jaagupi Haridusseltsis (24. märtsil).

Lilled kohtunikule

M. Allinghami kriminaalromaan

21

Ta katkestas ja pöördus terawasti ümber. Inspektor kõneles kellegagi ukse juures. Nad sosistasid tükk aega temeteisega. Siis ta tuli tagasi ja jättis Albert Campioni üksi. Tema tagant ilmusid nähtawale Gina ja miss Curley.

Mr. Scruby, kes oli wähe wastu seina tõmbunud, järgis oma leebete silmade haruldaselt terawa pilguga Mike'i ja Gina kohtumist. Mõned naised mõjuwad nimelt katastroofi puhul haruldaselt huwitawatena. Nüüd, mil kõige pahem oli möödas, oli Gina külmalt julge, ta nägu oli peagu sama tardunud nagu portselan. Ta kindel pilk kohtas Mike'i oma.

Campion ja miss Curley kõnelesid innukalt midagi Johniga, ainult mr. Scruby jäi selle kohtumise pealtwaatajaks.

Gina huuled liikusid, tahtsid sõnu kujundada, jäid aga ometi waikseks. Ja siis ütles ta ühte, mille üle ta oli kartnud mõcida sellest saadik, kui laip oli leitud. Nagu wälja paisatuna mõjusid silbid, millised kõneles ebaloomulik hääl.

„Niisiis sündis see siiski,“ ütles ta

Hetkeks kaotas Mike endawalitsuse ja ta alasti süda tuli nähtawale. Ta pilgus oli segatud uskumatu imestus ühe teise tundega. Kuid ta kogus end rutiu, ja esmakordselt istungi jooksul mängles naeratus ta laia suu ümber.

„See naiste edewus,“ ütles ta esmale pöördudes. Õnnetus oli juhtunud. Gina nägu katiis leekiw punа, ta jahe kindlus oli kadunud. Ta seisis nüüd kohmetuna ja jätis haruldaselt noorusliku mulje. Hetke jooksul waikises ruumis äärmine piinlikkus, siis awanes uks, ja seersant Pillow, — kes oli tulnud seersant Tanneri asemele — laskis sisse käskjala, kes tõi Johnile telegrammi.

Wana mees awas ta wärisewate kätega ja luges ta waljusti ette — ta oli harjunud seda tegema juba oma büroos.

„Imestan, et asja ei suudetud selgitada. Sel selgusetusel wõiwad olla katastroofilised tagajärjed. Mitte midagi ette wõtta, kuni saabun. Barnabas“.

John waatas tõeliselt üllatunult üles.

„Nõbu Aleksander. Ma ei mõelnudki — — Ei, teil ei tarwitse wastust oodata. Miss Curley, andke noormehele jootraha.“

Mrs. Scruby lähenes küsiwalt.

„Alexander Barnabas kaitsjana?“

Oli wõimatu kindlaks teha, kas ta hääl wälsendas aukartust wõi ainult muret.

John waatas talle silmi pilutades otsa.

„Jah, minu nõbu! Minu onu ainus poeg. Oli juba rea aastate eest adwokaat. Lugupeetud mees kriminaalküsimustes. Suur kuulsus —“

„Oh, ja,“ ütles mr. Scruby leebelt. „Tunnen teda.“

Tekkis waikus.

Selle katkestas alles inspektor Tanneri tagasitulek.

„Wõite nüüd daami mugawasti kõju ütiia. Publik on laialt joosnud.“

Albert Campion, kes aru sai, et oleks tarbetu kauemaks siia jääda, pöördus küsiwalt Gina poole. Nähtawa rahuloluga ühines Gina temaga, ja miss Curley järgnes neile, olles enne seda sõsistanud seersandile mingi teate Johni jaoks, kes jutles parajasti sel silmapilgul mr. Scrubyga.

Läwel jäi Gina seisma, ilma et ta oleks ümber pöördunud ja wahistatu waatas üles ning nägi wiimsel korda wäiest musta kogu langetatud pea ja ta pehmeid ruugeid juukseid musta kübara all.

Ühe tagumise wäljakäigu ees istus Lugg, uhke ja halwustaw Campioni uue auto juures, istus Lugg, uhke ja halwustaw, kuid Campioni uue luksusauto aupaiste juures.

Imestamisväärse osawusega hüppas ta püsti ja lükkas ilma mingi tseremoonlata daamid kõrwale.

„Tulge minu juurde, Gina. Teie juures kodus wõib-olla waritsewad ajalehemehed.“

Gina ei wastanud, kuid miss Curley asjalik hääl ütles pimedusest:

„Wäga armas teist, mr. Campion, seda mõtlesin minagi, ei tahtnud aga teile sellega esineda. Hoidke pea maas, armas laps, siis te tunnete end paremini.“

„Tunnen end niigi üsna hästi,“ wastas Gina wäsinult.

Ainus, kes seda ettepanekut ei kiitnud, oli Lugg. Campion nägi seda tema wirilast näost ja naeratas tahtmatult.

Kui Campion mõlema daami ees — Lugg hoolitses auto eest — trepist üles astus ja jõudis kitsa esiku ukseni teisel korral, tõusis tema korteri ukse kõrwal olewalt toolilt üles keegi naine ja astus talle wastu.

Ta tuli Campionile ette tuttawana ja ta arwas teda olewat hiljuti kuskil näinud. Ta ei jätnud just tawalise naise muljet, temas oli midagi ebamääraist, millest pidi järeldama äärmiselt rõhuwat muret. Naine kestmistes aastates, kuid mitte nii siilikas nagu Gina.

„Olete teie mr. Campion?“ küsis ta aralt. „Kui jaa, kas wõin siis teiega hetke jooksul kõnelda?“ Ta hääl polnud harilik ja tawaline, kuid ta eeskujulik hääldamine ei tõlanud ehtsalt.

Campion tõmbas taskust wõtme.

„Muidugi, otsekohe,“ wastas ta ja keeras ukse lukust lahti. Miss Curley tõmbas Gina sisse, ja kui walgus korteri esikust langes Gina kahwatule näole, surus wõõras maha hüüatuse. Ta wahtis talle järele, häbi ja alandus silmis.

„See on mrs. Brande, kas pole tõsi?“ küsis ta tasa. „Ma ei tundnud teda kohe pimedas ära. Andestage, et ma teid tülitasin, mr. Campion. Head õhtut!“

Kõneldes lähenes ta trepile. Campion oli imestunud.

„Kas te ei taha mulle oma nime öelda?“

„Ei, sel pole mingit mõtet.“ Ta komberdas oma kõrgete kontsadega lakkingades trepist alla. Ta rebane ta ümmarguste õlgadel tantsis edasi-tagasi.

„Ei. Sel pole mingit mõtet. Eksisin.“

Järestunult astus Campion oma korterisse ja küsis Ginalt midagi. Gina waatas talle suure tugitooli jõgawusest wastu.

„Jah, nägin teda,“ wastas ta wäsinult. „Ma ei tunne teda. Mis ta tahtis?“

„Juma teab,“ wastas Albert Campion.

9

Riiwatu noormees

Mõnel teisel ajal ja teistes tingimustes oleks Albert Campionile Luggi tema unes osas näha teinud palju nalja. See näiteks, kuidas ta haruldastele wõõrastele teed tõi; kuid (nii muutlik on saatus) täna ta wihastus ja ärritas end selle juures hirmjasti.

Gina oli wahejuhtumist saadik kohtu eesruumis täiesti muutunud. Suur ärewus ja wiimaste päewade mahasurutud õudus olid andnud maad kujutlematule wäsimusele ja tuimusele.

Miss Curley selle wastu oli tegewus ja hoolitsuse, koguni seewõrra, et see Campionile talumatuks muutus.

Igatahes oli kõige kolme kooswiibimine kaunis raske, ja Johni tuleb mõjus sellepärast tõesti lunastawalt.

Ta astus sisse, mõõtis jüngete pilkudega Luggi, istus ja teatas tusaselt, et ta soowiks meelsasti tassikese teed. Lugg tõi talle seda waenlikult. Ta mustad silmad ei püüdnud kuidagi warjata, et talle see käitumine ei meeldinud ja et ta meelsasti oleks tahtnud teisi kombeid õpetada.

Campion aga hoidis selle ohu ära sellega, et ta Luggi toast wälja saatis. Siis waatas ta küsiwalt Johni otsa.

Mr. Widdowson oli end juba kogunud. Punased plekid ta näolt olid kadunud, ta pilk oli jällegi külm ja kindel.

„Kõnelesin Scrubyga,“ algas ta kategooriliselt (ta hõre, elaw hääl kõlas weidi kõrgemalt kui muidu), ja ka tema jagab minu arwamist, et politsei teeb siin fantastilise wea. Pealtnäha hoidus kohtunik küll oma õiguste piirides, kuid Scruby arwates ootab teda raske onanitsus. Kuid mitte selles pole asi. Peame nüüd järele mõtlema, kuidas see jube juhtum laseb end kõige paremini selgeks teha.“

Campion silmitses wana meest ja küsis endamisi, kas on wõimalik, et John Widdowson polnud ikka weel seisukorra tõsidusest aru saanud.

John nõjatus tagasi.

„Scruby arwab, et politsei kasutas laibanäitamist selleks, et täit wastutust areteerimise pärast endalt ära weeretada.“

Gina oli nõjatunud oma tugitooli korju wastu. John näis teda esmakordselt märkawat.

„Me saame sind wajama, Gina,“ ütles ta ja wiitas oma pika sõrmega tema poole. „Scruby rõhutas mulle kõige kindlamini, et arwatawasti saad olema kõige tähtsam tunnistaja.“

(Järgneb)

Eesti tormi wõimuses

Narwa-Jõesuus oli torm 10 palli tugewune. Torm murdis puid ja lõhkus majade katuseid ja korstnaid. Telefoni- ja elektriliinidel rikked. Torm tahtis hobust pikali paisata.

Wirumaal paiskas torm waatetorni ümber

Üle Eesti liikus pühapäewal tugew torm, mis kohati paisus kuni 10-palliseks. Torm on mitmel pool kahju tekitanud ning arwatawasti need kahjud ülemaaliselt wõttes on küllaltki suured. Kõige tugewam oli torm Narwa-Jõesuus, kus ta saawutas kuni 10-pallise tugewuse. Paljudes kohtades on torm lõhkunud katuseid ning on mõnel nõrgemal ehitisel katuse kogunisti ära wiinud. Kahju on torm tekitanud palju metsades ja parkides, kus murdis rohkesti puid maha.

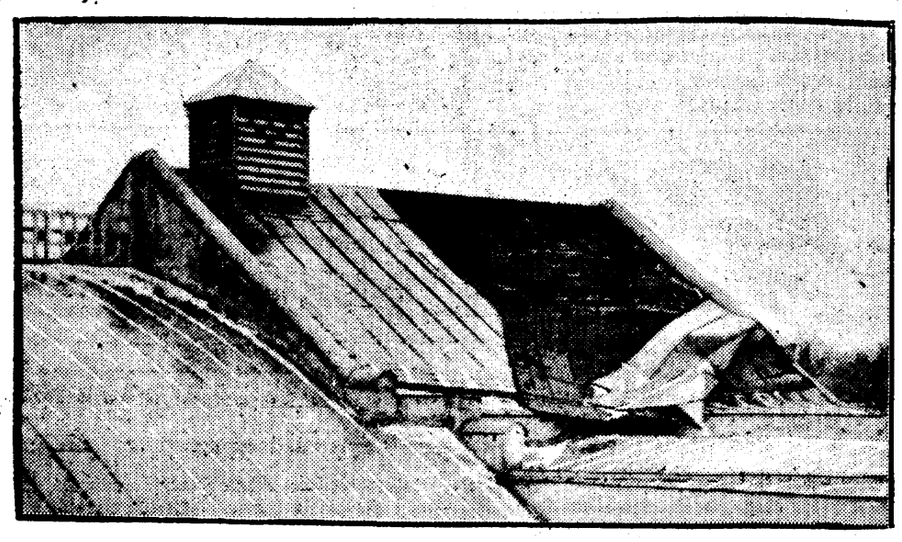

Waade „Wanemuise“ katusele, kus tormihood on lahti kiskunud osa katust.

Möödunud nädala keskpaigast alates walitsesid meil wõrdlemisi tuulised ilmad. Päris rajuilmaks kujunes aga pühapäew, mil tuul hooti kujunes täiesti tormiks. Tormihoogudele ei suutnud wastu pidada nõrgemad pappkatused ning samuti juba ajahamba mõjul nõrgemaks muutunud plekkkorstnad linnades.

Pühapäewase tormi tõttu kannatasid Tartus nii mitmedki majad ja ehitised. Nii on tormihood kiskunud lahti „Wanemuise“ wana hoone kõrgemalt osalt plekkkatused. Kuid siiski pole torm lahti kistud plekkkatuse osa suutnud katuselt alla wisata, waid see on jäänud katusele kokkurullitult seisma. Kannatada on saanud samuti üksikute majade papist katused, kust tormihood on rebinud lahti katuse seest üksikuid papitükke, rikkudes nii katuseid.

Nii mitmel pool wõib majade katustel tähele panna murtuid plekkkorstnaid. Neid wõib näha nii Tammelinna osas kui ka keskkinnas. Samuti on murtud ka hulk raadio mastantenne, purustatud aknaid ja katustelt maha paisatud katusekiwe.

Torm ei ole suutnud suuremat kahju teha Tartus ja Tartumaal telefoniliinidele. Nii on ta suutnud rikkuda ainult Elistwere ja Tabiwere telefoniliine, kuna tormihoogude poolt on seal paisatud ümber mõned postid. Rikutud on ka Tartu-Wõru telefoniliini üks juhe. Tallinn-Tartu liinil pole torm suutnud kahju teha.

Tugew rajutuul on teinud kahju ka elektriliinidele. Nii on torm rikkunud Tõrwa ümbruskonnas kõrgepingeliine, kuid praegu pole weel selgunud, kui suur on kahju wõi millest tingituna on tekkinud liinil rikked.

Narwa-Jõesuus oli kuni 10-palline torm

Möödunud tormi kohta seletatakse meile Metobsist järgmist: Torm, mis meist üle läks, oli kohati wäga kõwa. Kõige tugewam oli torm Narwa-Jõesuus, kus tema tugewust mõõdeti 10 palliga. Tallinnas, Wilsandis, Pakris, Tahkkonnas ning mõningatel teistel kohtadel rannikul tõusis tormi tugewus kuni 8 pallini.

Sisemaal oli tegemist kõwa tuulega, mille tugewus kohati oli kuni 7 palli. Tartus oli walitsenud tuule tugewus kuni 5 palli, kusjuures üksikutel puhkudel tõusis tuule tugewus ka kuni 6 pallini. Seekordne tugew tuul, mis kohati paisus kuni tormiks, haaras wäga laia maa-ala. Samasugused tuulised ja tormised ilmad walitsesid Soomes, Skandinaawias, Põhja ja Norra meredel, Taani wäinades, Läänemerel, Euroopa-Wene läänejoode osades ja Kesk-Euroopa põhjaosas.

Tormi põhjustas tugew madalrõhkkond, mis siia liikus Islandilt üle Põhja-Euroopa Wenemaale ja Põhja-Soome.

Tuul paiskas ümber topograafilise torni

Pühapäewal wiis tormihoog ümber Haljala wallas Pahni mäel asuwa 35—40 m kõrguse sõjawäe topograafilise torni. Tuule kiirust arwestati 9—10 pallile. Sellist tugewat tormi pole Wirumaal olnud enam mitmel aastal.

Torm tegi Wiljandimaal kahju

Pühapäewane erakordselt tugew tuul tekitas Wiljandimaal mitmes kohas kahju, murdes puid ja lõhkudes katuseid ning aedu. Kohati tekkis telefonirikkeid. Paiguti murdis tuul isegi poste, kuna enamasti põhjustasid rikkeid juhtmetele langenud murdunud puud. Selliseid juhuseid oli Kaarlis, Wastemõisas ja mujal. Lühemaks ajaks katkes ühendus ka Tallinnaga.

Ka Wiljandi linnas lõhkus torm katuseid ja plankaedu ning murdis puid.

Suured jäämäed N.-Jõesuu rajoonis

Pühapäewal enne lõunat hakkas Narwas ja N.-Jõesuus möllama tugew torm. Tormi tugewus tõusis pühapäewa õhtul üle 10 palli. Torm on merel purustanud jää ja ühes sellega on nüüd N.-Jõesuu rajoonis mereranda kerkinud suured jäämäed.

Samal ajal on torm Narwas ja N.-Jõesuus paljude majade katustelt maha kiskunud raadioantennid. N.-Jõesuus kustus pühapäewa õhtul mitmel tänawal elektriwalgustus. Peale selle on torm Narwa ümbruskonna metsades puid maha murdnud. Kannatada on saanud ka wanemad aiad.

Torm lõpetas Elwas peod

Eile möllanud torm murdis Elwa ümbruses ohtralt puid, heitis mitmes kohas küünidelt katuseid ja tõukas aedu ümber. Elektriliini rikke tõttu kustusid õhtul alewis tuled ja seetõttu lõppesid mitmel pool peod enneaegu. Ka telefoniühendused olid mitmes kohas katkenud.

Torm lükkas hobuseid ümber

Pühapäewal tormihood olid kohati nii tugewad, et paiskasid teedel isegi hobuseid pikali. Otepää-Puka teel keegi kehwa loomaga sõitja ei saanud kuidagi muidu edasi liikuda, kui kõndis kogu aeg hobuse kõrwal, hoides sel suu äärest kinni. Wastasel korral paiskas torm hobuse pikali.

Torm wiis Rakweres maja katuse lendu

Pühapäewal Rakweres Narwa tänawal asuwa A. Anckeri lauatööstuse juures rebis järsk tormihoog lahti ühe katuse ja wiis selle lendu. Raske katus paiskus telefoniliinile niisugune hooga, et kiskus maa seest wälja telefoniposte ja purustas kiltu. Wiga ei saadud weel pühapäewa õhtuni ära parandada, kuigi liiniwõrgu töölised selleks katset tegid. Ka mujal mitmel pool said hoonete katused tugewate tormihoogude all kannatada. Mitmel pool kiskus torm lahti aedu ja purustas puid. Hooti paisusid tormihood nii tugewaks, et raskendasid tänawatel liikumist.

Suuremat tegemist andis torm linna elektriwõrgu ametkonnale, sest päewa jooksul tuli ette terwe rida rikkeid, mis kiiresti oli waja kõrwaldada. Õhtupoolikul paisus torm weelgi ja andis ennast kohe tunda. Kino „Unioni“ juures kiskus torm lahti plekkatuse ja paiskas selle elektritraatidele. Selle tagajärjel põlesid nii traadid kui ka kino kaitsekorgid läbi ja etendus tuli katkestada. Wiga kõrwaldati. Suuremat tööd nõudis rikke otsimine südalinnas, mille tagajärjel katkes elektriwalgustus südalinnas. Ka Rakwere-Kunda wahelisel kõrgepingeliinil oli päewa jooksul ühenduse katkemisi.

Puid otse loogu maas

Torm tekitas suuremaid kahjusid Wiru-Roela ümbruskonnas, paisates ümber suuri puid ja lõhkudes telefoniühendusi. Wiru-Roela mõisas langes purunenud puu telefoniliinidele ja katkestas telefoniühenduse Tammiku, Wiru-Roela asunduse ja Liiwa küla wahel. Weel esmaspäewa lõunani ei olnud telefoniühendust korda seatud. Ühes W.-Roela külas wiis torm minema A. Prillupi elumaja katuse. Tormi ajal said tublisti kannatada Wenewere ja Paaswere ümbruse metsad, kus paiguti puid otse loogu maha langes.

Torm tegi Nõmmel kahju.

Ka Nõmmel murdsid tugewad tormihood maha puid, kiskudes neid juurtega maa seest wälja, purustades planke ja aedu, elektrikaablit ja telefonitraate. Elektritraatide purunemise tagajärjel tekkis mitmel pool walg stuswoolu ja telefoniühenduse katkemine Nõmmel. Juhtmete parandamisega oli elektrimontööridel palju tegemist. Raskem seisukord tekkis Tallinn—Nõmme wahelisel elektriraudteel. Nimelt oli torm Wasalemma lähedal paisanud elamu plekkatuse kõrgepingeliinile ja selle purustanud. Tallinn—Nõmme waheline elektriraudtee ühendati aga warsti Tallinna elektriwõrguga ja rongiühendus wõis jälle jätkuda. Osa ronge saadeti käiku auruweduritega. Samuti sai ka Nõmme linn walgustuswoolu Tallinnast. Pimedus tekitas Nõmmel segadust eriti kinodes ja teistes lõbustuskohtades, kus siis üle mindi küünlawalgusele. Samuti oli raskusi seal, kus on elektri weewärgid. Ka raadiokuulajad pidid kawa jälgimise katkestama.

Waatamata kõigile õnnetustele ja tormi tugewusele, ei olnud nimetamiswäärseid õnnetusi inimestega.

Torm merel.

Suur torm ei ole tekitanud erilisi kahjusid. Ainult mõni sadamasild sai tormist kannatada, nimelt Haapsalus, Wirtsus, Orisaares ja Österbys. Tuule kiirus merel oli pühapäewal 9 palli ja täna hommikupoolel 8 palli.

Türi saatejaama ja Tallinna wahel katkes ühendus.

Järwamaal torm murdis metsades maha wäga suurel arwul puid ja rikkus telefoniliine. Nii oli katkenud ühendus Paide—Koigi, Päinurme, Arawete jne. wahel, sest murdunud puud olid langenud liinidele. Järwa-Jaanis murdis tuul telefoniposte, ja katkes ka raadioühendus Türi saatejaama ja Tallinna wahel Lelle kaudu, mis tõi kaasa mõneminutilise seisaku ülekandes, kuni suudeti luua uus ühendus üle Tapa, Tamsalu, Paide. Peale selle torm kiskus mitmel pool majadelt maha katuseid kas terwelt wõi osaliselt. Nii wiis torm Koeru alewis ühel majal ära poole katust. Inimestega õnnetusi ei ole juhtunud.

Ränk uputuskatastroof Kalifornias

Pidewal t kestnud raskete sadude tõttu on wesi paljudes Lõuna-Kalifornias jõgedes sellewõrra tõusnud, et mitmelpool on aset leinud raskeid uputuskatastroofe. Senistel andmetel tõuseb uputusohwrite arw Kalifornias 400 peale ja kahjusid on 65 milj. dollarit.

Walitakse walijamehi Riiginõukogu kujundamiseks

Riiginõukogu liikmete walimiseks on wiimastel päewadel mitmed kojad ja asutised walinud oma walijamehed.

Hariduse ja kultuuri alalt Riiginõukogu liikme walimiseks on Helikunsti Sihtkapitali Walitsus walinud walijameheks prof. J. Nawiku, kuna Näitekunsti Sihtkapitali walijameheks on P. Põldroos. Teised sihtkapitalid waliwad oma walijamehed käesolewal nädalal.

Wabakutsete alalt Riiginõukogu liikme walimiseks on Arstide Koja juhatuse poolt walitud walijameesteks koja esimees dr. A. Lübek ja abiesimees dr. Th. Asu.

Wähemusrahwuste kultuuri alalt walitawa Riiginõukgu liikme walimiseks on Saksa kultuurwalitsuse poolt walitud esindajaiks kultuurwalitsuse esimees W. Wrangel, abiesimees H. Wetfs ja kooliosakonna juhataja dir. J. Hansen.

Täna waliwad oma walijamehed Kujutawa Kunsti Sihtkapitali walitsus ja Inseneriköda.

Esimesena walib Riiginõukogusse liikme kaitseliit. Kaitseliidu poolt Riiginõukogusse walitaw liige walitakse kaitseliidu keskkogu poolt. Wastaw walimine toimub neljapäewal, 10. märtsil. Järgmisena waliwad linnaomawalitsused 11. märtsil ühe Riiginõukgu liikme. Teised waliawad Riiginõukogu liikmed walitakse wastawate walijameeste kogude poolt 14.—23. märtsini.

Iga Eesti poiss ja tüdruk loeb „LASTELEHTE“

«Lasteleht» nr. 5 saadetakse tellijaile kätte teisipäeval, 8. märtsil s. a.

Lahing Kollase jõe pärast

Hiina wägesid juhib Tshiangkaishek. Suuri abiwägesid Sehnsi prowintsi

Shanghaist, 7. märtsil (Reuter). — Suur lahing Kollase jõe pärast algas laupäewal ägeda pommitamisega jaapanlaste poolt. Suurtükkidest pommitati hiinlaste positsioone jõe lõunakaldal. Wastasarmeed seisawad üksteise wastu Lohangist põhja pool.

Neid lahutab ainult jõgi, mis on seal kohal kärestikuline. Hiina wägesid juhib marssal Tshiangkaishek ise. Ta saadab suuri toetuswägesid Shensi prowintsi, et takistada seal jaapanlaste jõest üleminekut.

Pärnu lahes tõsteti laewu kaldale

Jäämäed ähwardasid purustada kogu Manija saare elamud

Laupäewal, pühapäewal ja ka täna oli Pärnu laht sõna tõsises mõttes tormimöllus. Torm tõusis üle 9 palli ja täna hommikul näitas Kihnu rannas weel tõuswat tendentsi. Esimesed teated pühapäewastest tormi tagajärgedest Pärnumaal ja Pärnu rannikul teawad jutustada, et erilises hädaohus oli Manija saare elanikkond. Nimelt

ähwardas jää häwita da kogu saare elumajad.

Saarel on umbes 20 elumaja, mis asuwad kõik ühel joonel. Tugewa tormi tõttu murdus merejää ja hakkas triiwima kaldale. Jää triiwimine oli niiwõrd tugew tormi tõttu, et rannas poole kilomeetri ulatuses tõusis jää merest kaldale. See jää kuhjus saare elumajade ette edela tuulest aetuna. Onneks pöördus aga tuul kõige kriitilisemal ajal edelast jällegi põhja ja sellega pääsis ka saare 20 elumaja häwinemisest. Sama saare rannal asuw Hiiu kalurite

laew kanti kaldalt mitmekümne meetri kaugusele maale

üksiku jäämäe otsa.

Ka Kihnus oli eile tugewat tormi, mis tõstis Suurrannas 2 laewa kaldale ja purustas nad. Loodepoolsel saare rannal tungis jää umbes pool kilomeetrit saarele, kuhjudes kõrgetesse mägedesse.

Teatawasti jäid laupäewa öösl kogu Kihnu kalurkonna mutid jää alla. Neid taheti pühapäewal päästa, kuid see osutus wõimatuks. Torm purustas umbes 10 mehel paadid. Ka täna hommikul jätkus Kihnus suurenew ja tugewnew torm ning laupäewa öösels merre jäänud

mutid on kõik puruks pekstud triiwiwa jää poolt.

Eile keskpäewal olid ka Pärnu kalurid merel, kuid pidid tormi suurenedes labubirmus põgenema. 30 kaluril jäi 500 mutti merre. Nende kättesaamine on küsitaw. Rohkesti on jäänud mutte merre la Pootsi ranna kaluritel. Pootsis on torm hulgal hoonetel katused ära wiinud, rääkimata puude murdumisest ja aedade purune istest.

Nagu meie Iklast, Läti piiri äärest kuuleme, on eile torm ka sinna kuhjanud suured jäämäed.

Suurt häwitustööd tegi torm ka Wändras.

Nii on pühapäewa ööl torm Wändra alewikus purustanud mitmel kümnel elumajal aknad. Eriti suure wägitööga sai torm hakkama Jaansoni tööstuse juures, kus ta pööras maanteele kummuli pika kuuri, sulgedes tänawa liiklemise. Wändras raudteejaama kaubaaidal kiskus torm katuse pealt. Suurejõe töösturi Reimani päralt olewalt endiselt puupapiwabriku hoonelt wiis torm ära plekkatuse. Inimesed olid parajasti katust kinnitamas, kui tuli tormihoog ja tegi oma töö. Inimesed pääsesid katuse wartsemise alt. Wändras olid eile ka kõik elektriliinid purustanud, mispärast esmaspäewal liinide parandamise tõttu puudus seal elektriwalgustus.

Eile murdis torm Pärnu linna pargis palju puid. Randa ja muulide wahele on kuhjunud suured jäämäed. Weeyind on tõusnud ligemale 3 jalga üle normaalpinna.

KAWE
TILK PIIMA
MEISTERTOODE

Põlewkiwi tuhamäeks 60 hektaariline maa-ala

Juba pikemat aega kestsid a. s. „Esimesel Eesti Põlewkiwitööstusel“ läbirääkimised suurema maa-ala saamiseks riigi tagawaramaadest, mis osutub wajalikuks sel juhul, kui Kohtla-Järwe senisele kolmele õliwabrikule ehitatakse weel uusi juurde. Kawatsuste kohaselt tahetakse sinna tulewikus püstitada weel kaks suurt õliwabrikut ja siis poleks tööstusel enam maa-ala uute tuhamägede rajamiseks.

Soowitaw maa-ala oli nähtud ette küll uudisasunduse kruntideks ja kord taheti teha juba algust ka selle planeerimiseks, kuid nüüd saadi küsimuses siiski kokkuleppele. Põlewkiwitööstuse tulewaste õliwabrikute tuhamägede jaoks otsustati nüüd anda maad umbes 60 ha, mis asub Kohtla ja Aa metsade wahemaal.

Moskwa suurprotsess

(Algus 1 leheküljel).

teadnud midagi Kirowi tapmise ettewalmistustest. Sama kinnitas parempoolsete kohta ka Rõkow.

Aga

kaebealune Jagoda seletas, et Rõkow ja Jenukidze wõtsid osa keskuse koosolekust, kus tehti otsus Kirowi tapmiseks.

Edasi küsis prokurör, kas Buhharin 1918. aastal ei pooldanud erakonna ja walitsuse juhtide tapmist. Buhharin eitas seda, kuid tunnistas, et ta

pooldanud Lenini, Stalini ja Swerdlowi wangistamist.

Prokuröri ettepanekul otsustas kohus tunnistajana kohtusse kutsuda „pahempoolsete“ kommunistide rühma endisi juhtiwaid tegelasi ja „pohempoolsete“ sotsiaal-rewolutsionääride erakonna keskkomitee liikmeid, nimelt Manzewi, Karelini ja Kamkowi.

Zelenski häwitada 50 wagunit kanamune

Kaebealune Zelenski tunnistas kohtus, et aastal 1921—1930 ta on

püüdnud nurja ajada Kesk-Aasia kollektiwiseerimist,

toetades sealseid rahwuslikke organisatsioone. Hiljem, kui ta oli ühistegewuse Keskliidu esimeheks, ta

organiseeris süstemaatiliselt kahjuritegewust ühistegewuses.

Näiteks on tema ülesandel segatud wõisse klaasitükke ja naelu. 1936. aastal on tema ülesandel Moskwas häwitatud 50 wagunit kanamune.

Ta on takistanud ka elanike warustamist esimese järgu tarbeainetega. Ta on soodustanud kuritarwituisi ühistegewuse alal. Ta

on palganud ühistegewuse teenistusse sotsiaal-rewolutsionääre, anarhiste ja walgekaartlasi.

Ka tunnistas Zelenski, et ta on pidanud läbirääkimisi Inglise ühistegelaste juhi Alexanderiga toetuse saamiseks inglastelt.

Paul Scheffer õiendab

„Berliner Tageblatt“ awaldab oma Washingtoni kirjasaatja Paul Scheiferi õienduse tema segamise puhul Moskwa protsessi.

„Kaebealust Tshernowi, endist põllutöökomissari, lihtsalt junniti,“ ütleb Scheffer, „seletama, ta olewat saanud minu kaudu Saksa salaluurelt sabotaazhikorraldusi. Järgmisel päewal ta kõneles kahest minu külastusest, üks neist spionaazhi eesmärkidega — 1930. a., mil mina üldse Nõukogudes ei elanud.

On üksköik, mis Tshernow Tiheka kohtuurija käsul minust üksikasjus kõneleb ja kuidas ta sellejuures eksib. Igatahes ei ole tema mind kunagi näinud, samuti [illegible] mina teda, mul ei ole olnud [illegible] ega mingisugust ühendust. GPU selectused lihtsalt on leiutatud.“

Franco ristleja „Baleares“ lasti põhja

Teda tabas Barcelona ristleja torpeedo. — Barcelona lennukid pommitasid Briti sõjalaewu, kui need pääsesid „Balearese“ mehi. — Inglastel 3 inimohwrit

5 õhurünnakut Barcelonale

Barcelonast, 7. märtsil. (Reuter). Ametlikult teatatakse, et Barcelona walitsuse sõjalaewad lohtasid laupäewa öösel kell 2 walitsuswastaste sõjalaewu 70 miili kauguselt Palose neemest. Barcelona ristlejal „Lepantol“ õnnestus torpedeerida walitsuswastaste ristlejat „Canariast“. „Canariase“ pardal tekkis suur plahwatus ja laewal puhkes tuli. Teised walitsuswastaste sõjalaewad püüawad hoida „Canariast „põhja wajum. ja päästa tema meeskonda. 7 walitsuswägede lennukid pildusid „Canariasele“ pomme. Pommid langesid wigastatud ristleja läheduse.

Briti sõjalaewad „Kempenfelt“ ja „Boreas“, mis Nyoni lokkuleppe põhjal peawad walweteenistust Wahemere läänepoolses osas, teatasid admiraliteedile, et nad on pühapäewa hommikul päästnud suure hulga mehi Hispaania walitsuswastaste ristlejalt „Balearisselt“, mis on leit. põhja wajumas teatawal kauguisel Hispaania rannast Cartagena ja Alicante wahe lohal.

Hiljem, kui päästetud mehi toimetati teisele walitsuswastaste sõjalaewale, ilmusid Barcelona lennukid ja hakkasid seda sõjalaewa pommitama. Kuigi ükski pomm ei tabanud Briti sõjalaewu, sai „Borease“ pardal 1 mees weepinnal plahwatanud pommi killust raskesti haawata ja suri weidi hiljem. Peale selle sai „Borease“ pardal weel 3 meest haawata, kuid kergesti.

Nagu sellest teatest nähtub, on põhja läinud Hispaania walitsuswastaste ristleja „Baleares“, mitte aga „Canarias“, nagu oli öeldud Barcelona telegrammis.

Reede õhtust saadik on walitsuswastaste lennukid 5 korda käinud Barcelonat pommitamas. On pommitatud peamiselt linna ärikwartaali. 46 inimest on saanud surma ja 64 haawata. Elanikud on hirmul nute pommituste kartusel.

Pühapäewa hommikul kell 6 ilmusid walitsuswastaste lennukid uuesti Barcelona kohale, kuid lennukitõrje kahurite tuli sundis nad warsti tagasi minema.

Sõjaline õppus üliõpilastele

Sellekohane eelnõu ülikooli organites läbiwaatamisel

Teatawasti on meil ammu tõneldud üliõpilaste tarwis sõjalise õppuse korraldamisest ülikooli juures. Ojalt sel otstarbel toimuski läinud suwest alates ajateenistuskohuste täitmisest warem wabastatud gümnaasiumi ja kõrgema haridusega reserwwäelaste uus terwislik läbiwaatus. Samuti näeb uus ülikoolide seadus ette sõjateaduse professuuri loomise ülikooli juures.

Nagu kuuleme, saabus ülikoolile hiljuti haridusministeeriumi kaudu seisukoha wõtmiseks sõjawäelise õppuse korraldamise seaduse eelnõu, wäljatöötatuna sõjawägede staabi poolt, kusjuures ülikoolil palutakse teatada nende seisukoht.

Ühtlasi kuuleme, et eelnõu on olnud juba arutusel ülikooli walitsuse koosolekuil ja on seal ajutud seisukohale, et mõnesugused muudatused tuleksid wõtta ette õppetöö huwide seisukohalt. Ülikooli nõukogu koosolekule, mis astub kokku homme, teisipäewal, esitatakse nüüd nimetatud eelnõu ja ülikooli walitsuse poolt soowitatud muudatused selleks, et ka nõukogu awaldaks oma arwamuse.

Kunas algab sõjaline õppus ülikoolis, oleneb täiel määral seaduseelnõu maksmahakkamisest. Eelnõus oli igatahes selleks tähtajaks ette nähtud 1938. a. sügissemester.

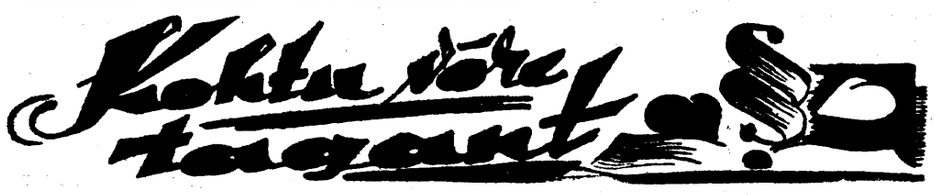

P. Kerese simultaan Rakweres

Linnapea terwitas malegeeniust. — Malelahing 57 wastasega

Pühapäew kujunes Rakwere malerahwale suurpäewaks, kuna kohaliku maleringi korraldusel peeti suurt malelahingut, kus 57 wastasega wõistles Paul Keres. Simultaan korraldati Rahwamaja ja Haridusseltsi saalis, kuhu P. Keres saabus kell 18. Selleks ajaks olid maletajad juba laudade taha istet wõtnud ja ootasid wõistluste algust.

P. Kerese saabumisel linnapea H. Awiksoo terwitas teda Rakwere linna nimel, andes ühtlasi üle ka mälestusesemе. Malegeeniusele said osaks kestwad kiiduawaldused kohalwiibijatelt, mille juures naismaletajate poolt temale annetati lilli. Kohe selle järele algas suurwõistlus 57 malelauat korraga.

Wäljastpool Rakweret oli saabunud neli maletajat Kiwiõli Maleringist. Naistest mängis kaasa 4 Rakwere naismaletajat. Wanimaks maletajaks oli hallipäine O. Foss, kuid ei puudunud wõistlejate seas ka noori kooliõpilasi. Haruldase maleheitluse wastu oli huwi märgata ka mittemaletajate seas, keda oli heitlust jälgima kogunud rohkearwuliselt.

Paul Kerese simultaan Rakweres lõppes täna öösi kella ½2 paiku. Keres wõitis 46. partiid, mängis wiiki 7 partiid, ning kaotas 4 partiid — dr. Wirenile, H. Grabele, L. Poltanile ja A. Raudsikule. Muuseas Keres ütles, et ta ei ole oodanud nii tugewat wõistlust Rakweres ja lisas juurde, et Rakwere olewat kolmandal kohal Eesti malelinnadest.

Andke lastele
heamaitselist kalamaksaõli-emulsiooni
„Vitacol“
Saadaval apteekidest.
A.-S. EPHAG'i farm. lab. Tallinnas.

Walimiste Peakomitee

kogub andmeid protestide kohta

Walimiste Peakomitee pidas laupäewal oma järjekorralist koosolekut sissetulnud protestide läbiwaatamiseks ja neile käigu andmiseks. Koosolekust wõtsid osa kõik peakomitee liikmed peale Tallinna linnapea kindral J. Sootsi, kes puudus haiguse tagajärjel.

Walimiste Peakomitee otsustas protestide kohta koguda andmeid ja toimetada juurdlust. Protestid, millede kohta alustatud juurdlust Walimiste Peakomitee eelmiste koosolekute otsusel on weel lõplikult lahendamata, kuna andmete kogumine ja juurdluse toimetamine neis asjus ei ole weel lõpule jõudnud. Walimiste Peakomitee tuleb uueks koosolekuks kokku homme.

Teedeminister sõitis wälismaale

Laupäewal sõitis Balti ekspressiga wälismaale teedeminister R. Wiitak. Teedeminister jääb wälismaale 3 nädalaks, millise aja jooksul tutwub seal liiklemisoludega.

Wiljandi piima ühing pühitses juubelit

Wiljandi Piimaühing pühitses pühapäewal oma 25. a. juubelit. Piimaühing on wanemaid ja suuremaid kodumaal. Juubeliaktusele Haridusseltsi saali kogunes rohkesti rahwast. Aktusel pidas waimuliku talituse praost J. Lattik. Aktusekõne pidas M. Martinson. Rewisjonikomisjoni liige P. Oja andis ülewaate piimaühingu tegewusest 25 a. jooksul. Piimaühingu asutamiskoosolek peeti 15. oktoobril 1911. a. Järgmise aasta kewadel hakati ehitama piimatalituse kahekordset hoonet, mis walmis sügiseks. Muretseti ajakohane sisseseade. Tööd algas piimaühing 1913. a. alul. Praegu on tal 277 liiget, mitmesuguseid kapitale kokku 156.811,78 kr.

Öeldi hulk terwitusi, eesotsas põllutööministeeriumi ja riikliku kontrolljaama esindaja, maawalitsuse esimehe, linnapea, „Wõiekspordi“ direktori jt. poolt. Aktusele järgnes ühine kooswiibimine „Koidus“.

Kui abikaasa on karistatud,

mis ajast on siis õigus nõuda abielulahutust

Naine, kelle meest oli karistatud wangirooduga, palus abielulahutust. Ringkonnakohus lahutas abielu ja tunnistas mehe süüdlaseks pooleks. Mees kaebas kohtukotta ja palus ringkonnakohtu otsuse tühistada, wäites, et nõue olewat aegunud, kuna momendist, millal jõustusid kohtuotsused, milledega teda oli karistatud, oli nõude tõstmisel möödunud juba 10 aastat. Kohtukoda jättis mehe edasikaebuse tagajärjeta. ette tunes, et aegumistähtaja algmomendiks ei wõiks nimetada kriminaalkohtuotsuse kuupäewa, waid päewa, millal mees wanglast wabanes, kuna siis karistatu wabanemisega awaneb abikaasade wahekorra lahendamise wõimalus. Käesolewas asjas aga oli päewast, millal mees wanglast wabanes, möödunud nõude tõstmiseni wähem kui 10 aastat.

Mehe edasikaebusel oli asi riigikohtus arutusel. Riigikohus tühistas kohtukoja otsuse ja saatis asja kohtukojale tagasi uueks otsustamiseks, seletades järgmist:

Abielu seaduse par. 29 mõte seisab selles, et juhul, kui üks abikaasa on karistatud mõne raskema karistusega, samuti wangistusega warguse-kelmuse wõi wäära waramastamise eest, siis selline karistus kompromiteerib seda abikaasat, wõttes temalt ausa ja korraliku inimese nime. See karistus wõib purustada eeldused korralikuks ja rahulikuks perekonnaeluks. Karistatu abikaasa wõib ojutuda raskeks ja wastikuks koos elada inimesega, kes on sattunud karistatud isikute nimekirja. Seepärast ei saaks selliste juhtudel keelda teisele abikaasale lahutust ja teda sundida koos elama isikuga, kelle kuritegelis. eluwiisid olesid talle talumatud. Algmomendiks, millal abikaasa wõib abielu seaduse par. 29 põhjal nõuda lahutust, ojutub kohtuotsuse seadusejõunemise moment, sest sellest momendist tekiwad õieti kõik tagajärjed, mis on seoses kohtuotsuse täitmisega. Järelikult ei saa ka süütule abikaasale keelata esitada selleit momendist abielulahutuse palwet. Kui asuda seisukohale, nagu wõiks abielulahutuse palwet esitada alles siis, kui kaebealune karistuse kandmisest wabaneb, siis wõiks kujuneda hoopis ebaloogiline seisund: kui üks abikaasa on eluaegsele sunnitööle mõistetud, siis süütu abikaasa ei saaks üldse nõuda lahutust, samuti peaks pikemaks ajaks wanglasse mõistetud kurjategija abikaasa kauem ootama lahutuse wõimalust, kui näit. wäikese karistusega nuheldud warga abikaasa.

Edasi tekib küsimus, kas see nõudeõigus wõib mõningail asjaoludel kustuda, samuti aeguda ja kui pika tähtaja jooksul. Abielu seaduse par. 29 ei anna sellele küsimusele otsest wastust, kuid käsitades Tsiwiilkohtupidamise seaduse par. 9 juhatusel seaduse analoogiat ning arwestades, et abieluseaduse par. 21 ja 22 näewad ette andestamist teise abikaasa poolt teatud lahutust põhjendawate asjaolude kohta, ei saaks olla kahtlust, et ka sel juhul, kui abikaasa on teisele tema kuriteo ja sellele järgnenud karistuse tõttu andestanud, õigus abielulahutuse nõudmiseks seeläbi kustub. Samuti tekib andestamise eeldus juhul, kui süütu abikaasa, olles teadlik teise abikaasa kohtuliku karistuse üle, sellest hoolimata jätkab abielulist kooselu oma abikaasaga pikema aja jooksul. Kuna abielulahutuse nõudmiseks Abielu seaduse par. 29 põhjal lühemat aegumistähtaega pole ette nähtud, nagu näit. par. 21, siis tuleb sel juhul rakendada üldaegumisetähtaega 10 a., mida tuleb arwata momendist, millal kohtu otsus astus seadusejõusse.

Eesti-Läti maawõistlus males

Kibedad malelahingud algawad täna kohtuwad Keres ja Petrow

Täna õhtul kell 6 algab Tallinnas Börsisaalis Eesti-Läti maawõistlus males. Wõisteldakse kaheksal laual, kuna kaks meest on reserwis. Matsh on kaheringiline, teine ring mängitakse homme õhtul.

Läti male-esindusmeeskond saabus Tallinna eile õhtuse rongiga järgmises koosseisus: suurmeister Petrow, siis meistrid Apscheneek, Feigin, Berg ning liiduklassimehed Hasenfuss, Ozols, Koblenz, Endzelin, Meichgailis ja Melngalis. Meeskonna esindajaks on Kalnis ja ajakirjanikuna sõitis kaasa Kieslei.

Läti meeskonna paremusjärjekord selgub täna õhtul enne wõistluse algust. Kuid neljal esimesel laual wõistlejad on juba kindlad — Petrow, Apscheneek, Feigin ja Berg.

Eesti esindusmeeskonnas wõistlewad Keres, Schmidt, Raud, Türn, Friedemann, Laurine, Willard, Sepp, Laht ja Kalde.

Esimesel neljal laual kohtuwad seega Keres—Petrow, Schmidt — Apscheneek, Raud — Feigin ja Türn — Berg.

Eile õhtul Tallinna saabunud läti malemehed tähendasid, et nende meeskond on seekord hästi koostatud, sest kaasa wõistlewad kõik nende parimad maletajad. Lätlased soowisid isegi kümnel laula mängida, kuid meie maleliidu juhatus ei pooldanud suurema arwulist meeskonda; põhjendades, et meil pole säärast ühtlase tasemega meeskonda, nagu lätlastel.

Eile õhtul korraldati Tallinnas lätlaste ojawõtul suurim wälkturniir, kus wõistles 17 mängijat. Wõitjaks tuli Apscheneek 15 p. Ta kaotas ainult ühe partii Rud. Pruunile. Siis järgnesid: Solmann 14, Ozols 12 (mõlemad läti) , Rud. Pruun 11 p. jne. Meie liiduklassi maletajaist wõistles kaasa ainult Laurine, saawutades 7,5 punkti.

Meie suurmeister Keres saabus täna hommikul Tallinna.

Uuendusi Wõrumaa koolielus

Tagawaraõpetajate lisakohustused feltskondlikul ja kaswatusalal. — Asutatakse puukoole ja taimeaedasid

Wõrumaa kooliellu on toonud käesolew õppeaasta rea muudatusi. Haridusosakonna koosseis ühes tagawaraõpetajatega on muutunud. Endise asjaajaja asemele on walitud uueks ametnikuks Pint.

Tagawaraõpetaja Noormetsa asemele waliti Wändra Majandusgümnaasiumi aianduse õpetaja Ots, kel ühtlasi on ka algkooliõpetaja kutse. Kõnesolewal kooliaastal waliti haridusministeeriumi loal weel juurde

kolmas tagawaraõpetaja,

kelleks sai Kurenurme algkooli õppejõud prl. Tiisler. Uute tagawaraõpetajate walimisel peeti silmas neid ülesandeid, mida kooliwalitsus kawatses panna tagawaraõpetajate peale.

Nii on õpet. Tiisleri otseks ülesandeks olla abiks koolide inspektorile koduse kaswatuse küsimuse selgitamisel Wõrumaal. Tal tuleb pidada kontakti Koduse Kaswatuse Instituudiga Tartus ja korraldada koolide juures loduõhtuid ning

lastewanemate kooswiibimisi,

kus wõetakse selgitamisele peamiselt algkoolieaste laste kaswatamise küsimusi. Teiseks on ta ülesandeks kaasa aidata algkoolist lahkunud tütarlaste organiseerimisele.

Tagawaraõpetaja Otsa ülesandeks on hoolitseda kooliaedade wäljaarendamise ja kooli ümbruse kaunistamise eest. Tema töötab kontaktis koolide inspektoriga iga kooli kohta, kawa, mis tuleb lähemal ajal kooli juures teostamisele.

Et koolidele wõimaldada kergemini kätte saada

kooliaedadele wajalikke wiljapuid,

puid ja põõsaid, selleks asutatakse juba käesolewa aasta kewadel Räpina aiamajanduse kooli, Wäimela põllutöökooli ja Antsla alewi algkooli juurde Wõrumaa koolide jaoks puukoolid ja taimeaiad.

Tagawaraõpetaja Toode ülesandeks on wabaharidustööle ja

feltskondlikule tegewusele kaasaaitamine.

Õpet. Toode on raamatukogujuhataja kutsega ja temal tuleb abiks olla raamatukogude ja rahwamajade rewideerimisel.

Tagawaraõpetaja Otsal ja Toodel tuleb organiseerida ka weel järelkoolieelisi poisse. Noorte organiseerimiseks on kawatsus weel neljandat tagawaraõpetajat ametisse panna, kui selleks saadakse luba haridusministeeriumist. Wõrumaa õpetajate arw seda igatahes wõimaldab.

Suurem lahing Palestiinas

ETA. Haifast, 7. märtsil. (Havas). Teatatakse, et reedel Jenini piirkonnas asetleidnud wõitlustes on saanud surma umbes 40 bandiiti, kuna 15 bandiiti on saanud haawata. 14 bandiiti on wangi langenud. Wõitlustest olewat osa wõtnud umbes 200 bandiiti.

10 miljonit naela kahju

ETA. Hollywoodist, 7. märtsil. (Reuter). Awalikke kahjusid Lõuna-Kalifornia uputustes hinnatakse 10 miljoni naelsterlingile. Eraomandi kahjusid on waewalt wõimalik kindlaks teha. Lennukitelt lasti alla toiduaineid elanikele, kes asuwad eraldatud kilades.

Aiasaaduste hindu

Aiasaaduste hindade noteerimise komisjoni koosolekul 4. märtsil noteeriti järgmisi hindu: Sigurid — eksportkõlbulikud, pakkimisekuludeta, franko kokkuostupunkt — 19 s. kg. Tendents: waikne. Sibulad — eksportkõlbulikud, pakkimisekuludeta, franko kokkuostupunkt — 26 s. kg. Konserwimõõt kurgid — eksportkõlbulikud ca 5 kg plettnõu 2.20 kr. Tendents: piisiw.

TEDRESAN
KREEM ja SEEP
on parimad vahendid
tedretähtede vastu.
A.-S. PROV. J. LILL

Esperanto

Esperanto ja turism

Turismi propagandaks tarvitavad viimasel ajal esperantot eriti Itaalia, Unagri ja Austria, suurendades alatasa esperantokeelsete turismibrošüüride arvu ja levitades üha pikemaid vastavasisulisi raadiosaatekavu.

Itaalia Merendusvalitsus korraldab esperantokursusi oma teenistuses olevaile isikuile; nii lõppes äsja esperanto-algkursus 25000-tonnilisel laeval „Conte-Grande“, kus laeva waimuliku prof. A. Stellacci poolt juhatatud kursusest osa wõttis kogu meeskond ja suur hulk reisijaid.

Olgu tähendatud, et ka meil Eestis välisturistide arw, kes saabunud siia Esperanto Turismikomisjoni kaudu, näitab pidewat tõusu; nii külastas meid möödunud suwel 733 välisturisti-esperantlast, kes viibisid siin kokku 4921 päeva. Turistide arw järgi olid esindatud järgmised maad: Rootsi, Tšehhoslovakkia Soome, Läti, Taani, Norra, Austria, Leedu, Prantsusmaa, Saksamaa, Lõuna-Slaavia, Ungari ja Jaapani.

Tartu Esperanto Selts

Möödunud pühapäeval Tartu Esperanto Selts pidas oma korralist aastakoosolekut, kus wõeti wastu aruanded, tegevuskawad ja eelarve, waliti tagasi juhatus senises koosseisus ja otsustati muid küsimusi algawaks tegewusaastaks. Aruannete järgi on Selts pidanud möödunud aastal 37 liikmetewahelist koosviibimist, arendanud kirjawahetust wälismaadega, täiendanud suurel määral oma raamatukogu ja wõtnud osa Eesti esperantlaskonna kongressist.

Lühiteateid

Kraakovi Esperantoseltsi ja Soome Esperantoliidu ühisel korraldusel peeti Kraakovi Tööstusmuuseumi suures saalis Soome õhtu, kus esitati soome rahwalaule ja anti ülewaade Soome waimsest ja ainelisest kultuurist pikemas kõnes, mida selgitasid walguspildid.

Kraakovi Esperantoseltsi kauaaegne esimees prof. dr. O. Bujwid, tuntud poola bakterioloog, marssal Pilsudski sõber ja kaastööline, sai kaheksakümne aastaseks.

Tšehhoslovakkias ilmus esperantokeelne tutwustamisbrošüür „Sokololimpiado“, mis käsitleb käesoleva aasta juunis ja juulis Prahas peetava sokolite-olümpiaadi põhimõtteid, eesmärke ja kawu. Brošüür on saadaval maksuta järgmisel aadressil: Sletova Kancelar Čos Praha III, Tšehhoslovakkia.

A. Petõfi jutustus „Wanaisa“ ilmus esperantokeelses tõlkes Hollandi Muusses-kirjastuse wäljaandel.

Soome heatemplerite liidu häälekandja „Raittiuskerho“ on varustatud alates möödunud aasta detsembrist laiaulatusliku esperantoosaga. Soome heatemplerite suurloož, kes korraldab Helsingis peetavat heatemplerite maailmakongressi, on saatnud heatemplerite maailmaloožile ettepaneku esperanto tarvitamiseks mainitud kongressil. Kogu Soomes korraldatakse esperanto-õpiringe heatemplerite loožides.

Alates möödunud aasta oktoobrist on Leedu ajakirjanduses ilmunud rida pooldawaid kirjutisi esperanto tarwituselevõtu kohta neil aladel, mis wajavad tutwustamist üle kogu maailma. Alguse nende kirjutistega tegi walitsuse häälekandja „Lietuvos Aidas“ artikliga „Esperanto, rahwus ja poliitika“; järgnesid weelgi teised kirjutised samas ajalehes, samuti ka nädalalehes „Naujoji Romuva“ ja muis ajakirjus.

Osaka, Jaapani tähtsaima kaubandus- ja tööstuskeskuse linnawalitsus wõttis tarwitusele esperanto propagandakeelena, levitades esperantokeelseid tutwustamisbrošüüre Osaka tähelepanuwäärsuste kohta. Neid brošüüre wõib saada aadressil: Turisma Fako Sangjoo-bu Osaka-Sičoo, Osaka, Japanio.

Rahakoti pärast 6 aastaks funnitööle

August-Aleksander Siirak napsutas 13. now. Tartus ühes restoranis kellegi naisterahwa Miina-Rosiine Laagowitsi seltsis. Wiimase kutsel läks A. Siirak kesköö paiku Kalda tn. nr. 12 elutsewa A. Kummitsa poole, kus wiina edasi joodi. Wähe hiljem tulid A. Kummitsa poole weel A. Pilwe, W. Tamberg ja Alma Tsendropow. Hiljem lahkudes A. Siirak märkas, et tema rahatasku ühes 135 kr. rahaga oli kadunud.

Kahtlus warguses langes A. Kummitsa, A. Pilwe ja M. Laagowitsi peale.

Kohtus kaebealustest tunnistas süüdi M. Laagowits, kuna teised ennast süüdi ei tunnistanud. Tartu ringkonnakohus karistas A. Kummitsat 6-aastase funnitööga, A. Pilwe 2-aastase wangistusega, M. Laagowitsi 6-kuise wangistusega tingimisi.

Salakütid warjasid end küünis

Rasina wallas Turna wahtkonna metsawaht teatas 2. now. sama walla rajooni konstaablile, et tema on märganud oma rajoonis kaht kahtlase wälimusega meest. Mehed, nähes metsawahti, olid katsunud põgeneda. Metsawahil aga läks korda kindlaks teha, et nimetatud kaks meest olid peitnud endid küüni. Kohale minnes anti küünisolejatele käsk küünist wälja tulla. Mehed küünist wabatahtlikult wälja ei tulnud ja nii asuti küüni läbiotsima. Selgus, et küünis olid Johan Ermann ja Alfred Konimois. Ühtlasi oli neil kaasas spordipüss ja jahipüss. Peale selle lõhnas nende seljakott wärskest werest ja seljakoti küljes leidus ohirasti kitse karwu. Ilmne oli, et nemad jahil olid käinud, kuid nende kitselaskmist ei saadud kindlaks teha. Et mõlemil puudus jahiluba, siis tõstetii nende wastu süüdistus loata jahipidamises.

Tartu jaoskonnakohtunik karist. J. Ermanni ja A. Konimoist kumbagi 20 kr. wõi 6-päewase arestiga. Ühtlasi konfiskeeriti mõlemate püssid.

Kolumbuselt warastati 68 kasti mune

Ewald Kolumbus awaldas 1935. a. nowembrikuul politseile, et August Nokkur omastanaud tema munalaost Tallinnas, 68 kasti mune 2091 krooni 48 sendi wäärtuses.

Kolumbuse seletusel oli Nokkur tema teenistuses munade ülesostjana ja munalaos järelewaatajana. Nagu hiljem selgunud, müünud Nokkur munad Eesti Tarwitajate Keskühisusele ja firma Gahlnbäckile ja siis kasiceeritud raha tarwitanud ära.

Ringkonnakohus mõistis August-Albert Nokkuri 2 aastaks wangimajja ja rahuldas Ewald Kolumbuse tsiwiilnõude 2091 kr. 48 sendi suruses. Kohtukoda ja riigikohus kinnitasid selle otsuse.

Rentnik peksis perenaist

Maria Heinaru wiibis 2. okt. hommikul umbes kella 5 ajal Tartumaal Tammistu wallas asuwa Oie talu laudas, kus seisid ka samas talus elawa Karl Mäe loomad. Kui M. Heinaru tahtis laudast lahkuda, tuli temale wastu K. Mägi ja ütles, et mis sa kuradi lehm minu tallis kolad ööst. Sellejuures wõttis K. Mägi M. Heinarul kaelast kinni, surus tema wastu hobuse lahtrit ja hakkas teda peksma. M. Heinaru rabeles end lahti ja wäljus laudast. Wäljas ukse juures wõttis K. Mägi M. Heinaru uuesti kinni ja rõhus wiimase selili maha. Ühtlasi läks K. Mägi M. Heinarule põlwedega peale ja peksis teda edasi. Kui Heinaru hakkas appi hüüdma, siis pigistas K. Mägi M. Heinarut kaelast. Hiljem selgus, et M. Heinarul oli murdunud õlaluu.

Kohtuarsti dr. E. Karu arwates kuulub wigastus raskete liiki.

Kohtus K. Mägi end süüdi ei tunnistanud. Tartu ringkonnakohus mõistis K. Mäe 1 aastaks

Naaber kirwega naabri kallale

Karl Roosmann awaldas 22. sept. politseile, et samal päewal käinud ta Awinurme wallas oma elukoha läheduses heinamaal hobust teise kohta asetamas. Tagasi tulekul oma ja Toomas Raja piiri mööda kuulnud ta ennast hüütawat. Ümber pöörates näinud ta enesele lähenewat Toomas Raja, kes hoidnud kirwest käes ja tõstnud selle löögiks. Tema tõstnud üles kairiseks oma wasaku käe ja T. Raha löönud temale kirwe teraga käe pihta, öeldes: „Sa kurat ei pea oma piire.“

Ülekuulamisel seletas T. Raja, et ta läinud K. Roosmanni piiri läheduses kaswawat rukist waatama. Põllu ja metsaäärsel teerajal joosnud temaga juurde K. Roosmann, wõtnud maast mataka ja löönud sellega temale kolm korda. Temal olnud kirwes käes, kuid K. Roosmanni ja sellega polewat löönud. K. Roosmann kõietanud oma hobust nii, et hobune ulatanud ka tema heinamaale jõõma. Kohtu-arst dr. E. Karu K. Roosmanni haawa üle waadates leidis, et löögi tagajõriel on läbi lõigatud kõõluised ja selle tõttu on kaotanud jõrmed liikumiswõime.

Kohtus tunnistas Toomas Raja end süüdi.

Tartu ringkonnakohus karistas Toomas Raja 1 aasta 6-kuise wangistusega tingimisi.

Põhja mereteest ei saa asja

Nõukogude pioneeride katsed 1935. ja 1936. aastail õnnestusid erakordselt soodsate ilmastikuolude tõttu. — Tänawu „talwitawad“ 26 N.-kogude laewa polaarjääs. Alles kewadel saabub abi

Kümnest Wene jäälõhkujast on seitse jäässe külmunud

Ametlbasime hr. Pakitsa sulest eesti mergsõitjate loob Põhja-Jäämere tundmaõppimisest. Täna toome kirjeldusе praegusest olukorrast „Fr. Zeitung'i“ järgi.
P. t.

Nõukogude Liidu teadusmehed saawutasid oma esialgse edu „suure Põhja meretee“ (mis ajab Muurmani ranniku ja suurte Siberi jõgede suudmete wahel kuni Beringi mereni) laewanduse wõimaluste uurimisel ajal, mil arktise weed olid wõrdlemisi tugewasti soojenenud. Eriti soodsate ilmastikuliste ja hüdroloogiliste tingimuste tõttu awanesid wõimalused üha suurendada laewade liiklemist Murmanski ja Beringi mere wahel, millist mereteed maateaduses tuntakse „kirde läbisõidutee“ nime all. Nagu sageli mujalgi üle hinnati osatähtsust, mis jellelaadsete katsete õnnestamisel langewad nawigatsioonile ja ilmatwaatlustehnikale. Walitsus kui ka partei Moskwas kiirendasid sütitawate kõnedega katsete laiendamist seni-kaua kui järsku ootamatu ulatusega eksiarwestus tegi lõpu kõigile neile julgustükkidele. Juba hõljuti Nõukogude Liidus unistustes, et Põhja-Läämere kaudu on loodud uus tee Kaug-Itta. Näis seiswat lähti meretee Leningradist Wladiwostokki. Esmakordselt meresõidu ajaloos läbisid 1935. aastal kaks transportaurikut põhja meretee ilma seal talwitamata. Järgmisel aastal tõusis niisuguste laewade arw juba 6-ni, kusjuures kaks neist alustasid teekonda idast läände.

Toetudes seni saadud soodsatele kogemustele ja Nõukogude Liidu arktise uurimist juhtiwa asutise kergekäelisele optimismile, mis kirjeldas Põhja-Jäämeres 1936. aastal walitsewat olukorda eriti raskena ning eelnewaga wõreldes jää tingimused põhjapoolsetes wetes paistsid kaugelt sobiwamatena laewasõiduks, otsustas Nõukogude Liidu walitsus 1937. aasta laewasõidu hooajal alustada laiaulatuslikku laewaliiklemist Põhja mereteel. Kuid arktise loodus ei luba weel mingisuguseid kindlaid arwestusi. Wäljasaadetud laewastikud awastasid, et tuulesuund mängib ülitähtsat osa Põhja meretee laewanduses. Kuigi esimene laewade karawan läbis weel takistamatult Wilkitzi wäina, (mis ajab Taimõri poolsaare juures, Ida- ja Lääne-Siberi arktise wahel), hakkasid juulikuus sel läbikäiguteel puhuma tugewad põhja tuuled, mille mõjul kogunesid määratud triiwjää massid ranniku lähedusse ja sulgesid nii meretee läänepoolse osa. Teine laewade karawan wajas teesa ületamiseks, milleks tawaliselt kulus ainult 6 päewa, terwe kuu. Ja kogu selle hilinemise tulemuseks oli, et wähemalt 26 Nõukogude Liidu laewa ei leidnud enam wõimalust wabaneda õigeaegselt jääst, milletõttu neil tuli talwitada arktises. Nende laewade seas on ka enamus Nõukogude Liidule kuuluwaist jäälõhkujaist, nimelt terwelt 7 olemasolewat 10-est.

Milline saatus langes osaks neile aurikuile?

Esimene rühm laewu, millest ülalpool oli juttu, asus juba jäälõhkuja „Lütke“ (1909) kiilwees sõites koduteel, kui ta sattus Wilkitzi wäina juures jäämassidele, mis ummistasid edasipääsutee. Laewade sõetagawarad kulusid wõitluses jääga, ja lõpuks ajal, mil nad Kap Tšeljuskinilt kutsusid appi jäälõhkuja „Jermaki“ — muuseas olgu märgitud, et wiimane on wanim Nõukogude Liidu jäälõhkujaist, ehitatud aastal 1899— siis oli juba hilja. „Jermak“ lähenes jäätwangis olewatele laewadele 2 miili kaugusele, pidi aga oktoobri lõpus loobuma nende wabastamiskatsetest. Ainult häwaweewu suutis ta ise pääseda ja ühe osaga wangijäänud aurikute meeskondadest — 140 mehega — tagasi pöörduda kodusadamasse. 124 laewapere liiget jäid kohale.

Teine laewade karawan 1917. aastal ehitatud jäälõhkuja „Lenini“ juhtimisel otsis esialgu warju Begatshewi saare juures Tšhatangi wäinas (idapiirkuse 112 kraadil) pärast seda, kui talwitamine osutus mõõdapääsematuks. Neile ruttas appi tugewaim Nõukogude Liidu jäälõhkuja „Krasin“ (ehitatud samuti 1937. a.). Tugewad nowembritormid kihutasid kinnikülmanud laewad wälja nende kaitstud seisukohast. Laptewi meres (mida kaartidele on märgitud ka Nordenskiöldi-meremaana) haaras need tugew hoowus oma wõimusesse ja sestsaadik nad liiguwad edasi põhja sihis. 23. jaanuaril wajus üks selle karawani neljast aurikust, nimelt „Rabotshij“ jääsurwe mõjul põhja. Nõukogude Liidu ajakirjandus teatas sel juhul, et kõik laewapere liikmed päästeti.

Järgmine laewade transport, eesotsas jäälõhkuja „Russanowiga“ istub jääs kinni Tihhaja-lahes.

Kõige raskem on seisukord kolme jäälõhkuja — „Sadko“, „Sedowi“ ja „Malõgini“ ekspeditsioonil. „Sadko“ pardal asub ka prof. Samoilowitsh, kes oli tagasiteel Põhja Siberi saarestikkude uurimismatkalt. Teised kaks jäälõhkujat olid De Longi saarte juures püstitamas polaarjaama. Jäälõhkujate kaptenid jõudsid ühisel seisukorra arutamisel weendumusele, et nende katsetel läbistada jäätõket lääne pool ei olnud wäljawaateid eduks. Paistab aga, et neile ei antud Moskwast õigeaegselt luba ümberpöördumiseks. Pärast tugewat wõitlust jääga sattusid nad triiwjäässe, liikudes sellega koos nüüd põhja poole. 23. oktoobrist 1937. a. saadik on nad edasi liikunud enam kui 1000 km, wiibides praegu 3 laiuskraadi (400 km) wõrra põhja pool kui oma sunniwiisilise liikumise algul. Nad asuwad seega merepiirkonnas põhja pool Uus-Siberi saari, kuhu pole üksi laew weel jõudnud, wälja arwatud Nansseni „Fram“. Kuid „Fram“ oli ehitatud niisuguseks reisiks. Pole ette näha, kuidas jäälõhkujad pääsewad praegusest raskeks olukorrast. Igatahes peab aga kartma, et nad, — samuti kui omal ajal „Tšheljuskin“ —, ei suuda wastu panna jääsurwele. Algul oli nende sõidusuund ühtlane „Frami“ omaga, kuid nüüd on nad hädaohtliku kurwe teinud idasse.

Esialgu ei wäljenda Nõukogude Liidu ajakirjandus weel neid tõsiseid kartusi, mida kolme jäälõhkuja saatus on esile kutsunud. Suure kauguse tõttu mandrist (ligikaudu 600 km) oleks laewadel wiibiwate isikute — 216 naise ja mehe päästmine wõrratult raskem kui omal ajal „Tšheljuskini“ päästeekspeditsiooni läbiwiimine. Ametlikult poolt toonitakse nende teadusliikkude uurimuste tähtsust, mida prof. Samoilowitsh pidewalt toimetab, kuid niipea kui polaaröö möödub ja arktises tõuseb päike, s. o. weebruarikuu keskpaiku, asub teele lennuekspeditsioon, et wastata jääga kaasatriiwjawaid laewu wärske aed- ja puuwiljaga, wärske lihaga, posti ning ajalehtedega ja kõigi muudegi wajalikkude esemetega. Ka on suurte neljamootorliiste lennukite juhtide ülesandeks toimetada kodumaale wõimalikult suuremat osa laewade perest. Et awalikust mitte enam erutada, põhjendatakse seda otsust ajalehtedes sellega, et teadusliikkude tööde läbiwiimine ja laewade korrashoid ei nõua nii suurt hulka inimesi, waid et selleks piisab 60—70 inimesest. Ülejäänud osa meeskondade liikmeid tuuakse seepärast ära.

Eksiarwestused arktise suhtes ei ole loomulikult jätnud oma mõju awaldamata ka Moskwas. Kuigi arktise uurimistöid juhatab küllaldaselt tsenraliseeritud ja diktaatorlike wõimupiiridega asutus, kuuldub siit-segalt tihtipeale arwustawaid hääli. On lewinud ka kuulduſi, et Põhja Jäämere keskwalitsuse juht prof. Otto J. Schmidt wõetakse wastutusele. Neid kuulduſi on seniajani enneaegsetena ümber lükatud. Schmidtil on nähtawasti õnnestunud weeretada wastutus Põhja-Jäämere sündmuste eest teistele. Wähemalt kaks tema ligimatest kaastöölistest on wabastatud oma kohtadelt, muuseas ka tema esimene asetäitja, wana enamlane läti päritoluga — Janson, kes warem korduwalt on olnud Suur-Wene wabariigi rahwakomissariks ja 1933. aastast saadik oli kaastwastutaw arktise laewasõidu edu eest. Ühes raadiokõnes siiüdistas prof. Schmidt otseselt weel kolme omale alluwa t „tahjuritegewuses“. Kuid waetamata sellele, ei nõrgene tekkinud olukorra mõjud. Laewasõit suurel mereteel wõiks lähemas tulewikus toimuda ainult wäga kitsastes raamides. Isegi siis, kui wähem hädaohustatud jäälõhkujad: „Lütke“, „Lenin“, „Krassin“ ja „Russanow“ pääsewad suwel wigastamatult jäätwangist, on nad waewu kasutatawad sama aasta laewastiku abistamisel. Ehituseolewatest uutest jäälõhkujatest „Stalin“ ja „Molotow“ ainult ühte ehitustöödega suudetaks jõuda niikaugele, et ta oleks teenistuskõlbulik.

Et õnnetust weelgi suurendada, sattus ka Nõukogude Liidu polaarjaam „Põhjanaba“ hädaohtu, kuigi julged uurijad lõpuks päästeti.

Saksa-Austria „Anschlussi“ poole

Tegewuswabadust rahwussotsialistidele

ETA. Wiinist, 7. märtsil. (Reuter). Siseminister Seyss-Inquart pidas laupäeval rahwussotsialistide koosolekul Linzis kõne, milles ta andis lubaduse, et kõik erakorral. kitsendused Austria rahwussotsialistide kohta kaotatakse. Aga rahwussotsialistid peawad hoiduma igasugusest seadusewastasest tegewusest. Ka ei tohi nad kanda oma parteimundrit.

Seyss-Inquarti terwitati koosolekule saabumisel hüüetega „Heil Hitler“. Minister wastas ülestõstetud käega ja hüüdega „Heil“. Ta seletas om kõnes weel, et waimne ühendus (Anschluss) on Austria ja Saksamaa wahel juba teoks saanud.

Christl Granz jälle esimene

ETA. Engelbergist, 7. märtsil. (Havas). — Slalomis naistele sakslanna Christl Granz tuli esimeseks, teiseks helweetslanna von Arx, kolmandaks helweetslanna Steuri.

Wõru sai esinduslik hoone

Maawalitsus kolis sisse oma uude majja

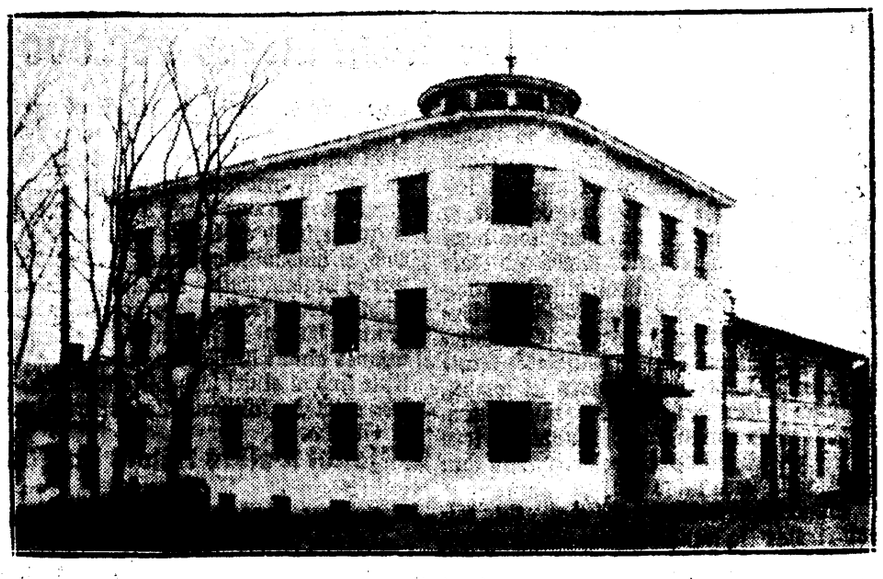

Wõru maawalitsuse uus esinduslik hoone

Wõru maawalitsuse uus amethoone on nüüd lõplikult walmis ja maawalitsus asus sinna sisse. Esimene tööpäew uues hoones oli laupäeval, 5. märtsil, millist päewa pühitseti tagasihoidlikult. Tawalisest tööpäewast eeriles see ainult niiwõrra, et hommikul enne töö algust pidas lühikese palwuse Wõru kog. õp. A. Graf, soowides ametnikkudele ja asjaajamise juhtidele kõike head uues majas.

Maawalitsuse praeguse amethoone ehitustöödega alustati 1936. aastal. Uus hoone asub endise maawalitsuse amethoone kõrwal, mis on kahekordne kiwimaja. Kuna Wõru maawalitsus seni pidi tihti wõitlema ruumide kitsikusega, siis nüüd on see täielikult mööda, kuna uues majas on ruume awaralt. Igal osakonna juhatajal on omaette kabinett, kantseleiruumid on suured jne. Peale otseste tööruumide on majas kaks koosolekusaali, tulekindel arhiiwiruum, keldris gaasiwarjend jne.

Maawalitsuse uue maja seesmised ehitustööd on tehtud suuremalt jaolt Wõru tööstuskooli õpilastega, kellel seega awanes wõimalus praktiseerida. Mööbel tuleb igasse kabinetti tume. Osalt on see juba walmis, osalt mitte, kuna tööstuskoolil polnud wõimalik korraga nii suurt tellimist täita.

Seesmistes ruumides on wiidud kõikjal läbi maitsekus; nii on näiteks alumine kord, koridor ja kantseleid, rohekat tooni, teine kord punakas-beezh ja ülemine sinine.

Lisaks wälisele nägususele on uus maja ka mugaw ning ajakohane: omab peale õhukesktütte hea wentilatsiooni ja aknad on altpoolt awatawad, milletõttu wäljast tulew õhk soojeneb akna all asuwa keskkütte mõjul.

Pidulikult awatakse maja suwel, mil wabastatakse kattest ukse kohal asuw maawalitsuse wapp. See kujuneb suursündmuseks mitte üksi Wõrule, waid kogu maakonnale. Loodetawasti tuleb awapidustusteks Wõrru ka mõni Wabariigi Walitsuse esindajatest.

Senine maawalitsuse hoone, millest nüüd on täielikult wälja kolitud, ei jää kasutamata, waid sinna kolib kaks Wõru asutust, millised ruumidekitsikuses: maa-amet ja Põllutöökoja konwent. Nendest asub esimene maja ülemisele, teine alumisele korrale.

Karude arw Alutaguse! suurenemas

Ilweste „kontsert“ kostub küladesse

Kuna tänawu on ilmad läinud warakult sulaks, siis oodatakse praegu Alutaguse metsaametnike poolt ka peatset karude ärkamist talweunest. Karud wirguwad unest ja asuwad liikwele siis, kui nende talwituspaigas külsealune sula tõttu juba märjaks muutub.

Tänawust karude ärkamist oodatakse üldiselt õige suure huwiga, sest kui just mõni salakütt pole meie karude arwu wähendanud, siis peaks eelseiswaks suweks nende pere õige tublisti suurenema. Teatawasti sünnitab karu oma pojad ikka talweunes wiibides weebruari kuul, nii et emakaru tuleb nüüd oma talwekoopast wälja kahe wõi kolme noore kaaslasega. Seega wõib umbkaudselt arwestada, et karude arw suureneb meil kewadeks umbes wiieteistkümne looma wõrra.

Alutaguse metsalähedastes külades wõib tänawu sageli kuulda õige omapäraseid häälitsusi, mis tuletawad meelde kasside „pulmakontserti“. Siin pole aga tegemist kassidega, waid Alutaguse metsades wiimastel aastatel õige arwukalt siginenud ilwestega. Wiimastel on praegu käes paaritamise aeg ja sel juhul nad kräunuwad wastastikku kassidena, kuid seda palju kõwema häälega, nii et see kostab kilomeetrite kaugusele.

Metsaametnike tähelepanekute järgi ei liigu aga ilwesed paaritamise ajal karjakaupa, nagu paljud teised metsloomad, waid hoiawad paari. Juhul, kui sellise paari juure satub aga kolmas ilwes, siis otsustab juba wihane wõitlus, missugune ilwestest peab lahkuma.

Kohtla-Järwe uus pigiwabrik raudhoonena

Teatawasti leidis mõne aja eest Kohtla-Järwe põlewkiwitööstuses aset suurem tuleõnnetus, kus põles maha kejet õlitööstuse hooneid asunud pigiwabrik, kus walmistati raskematest õlidest mitmesuguseid aineid. Kuna see hoone puuehitusena on aga kord juba waremaltki maha põlenud ja mitmel korral süttinud, siis on nüüd a. s. „Esimene Eesti Põlewkiwitööstus“ otsustanud hoone ehitada üles hoopis uuel kujul.

Uue pigiwabriku püstitamiseks ei kasutata enam puumaterjale, mis õlidest ja tahmast läbiimbununa wõib kergesti süttida, waid hoone ehitatakse üleni rauast. Selleks püstitatakse algul hoone raudtalastik, kaetakse siis lainelise raudplekiga. Sellega pole siis tulewikus enam süttimisohtu ka karta.

Kuna wabrikus asunud masinatest pole tuli suutnud kõiki häwitada, siis on praegu käsil nende töökorda seadmine. Hoone püstitamist praegu ei saa aga weel alustada, kuna wastawa rauamaterjali hankimisel on mõningaid takistusi.

Muudatusi otseühenduse tariifides

Seoses muudatustega raudtee weohindades, mis neil päewil maksma hakkasid, on tariifinõukogu teinud muudatusi ka otseühenduse tariifides.

Abistati waranduse kaotanud põlewkiwitööliſi

Kohtla-Järwe tuleõnnetutele korjati 500 kr., waeslastele 100 kr.

Kohtla-Järwe põlewkiwitööstuses pandi hiljuti õnnetuste all kannatanud põlewkiwitööliste toetamiseks toime suuremaulatuslik wabatahtlike annetuste kogumine. Suurema õnnetuse elasid seal mõne aja eest üle 11 põlewkiwitööliſt, kes kaotasid tuleõnnetuse läbi kogu oma waranduse ja pääsesid põlewast hoonest waid juhuslike riietega.

Kohtla-Järwe põlewkiwitööstuse ametnike ja tööliste poolt ei jäetud aga tuleõnnetuid saatuse hooleks, waid ühiselt asuti koguma rahalisi annetusi nende abistamiseks. Nii ettewõtte juhtkonna kui ka kehwemategi kaewurite ja naistööliste poolt pandi kokku 495-kr. rahasumma, mis tuleb kannatada saanud kaastöölistele nüüd kätte jagati.

Ettewõtte poolt tuldi wastu ka peawarjatu jäänud tööliste ja nende perekondade korteritesse paigutamisel, nii et osa nendest said korralikud korterid tööstuse hoonetes, teised aga ümberkaudsetes taludes.

Samasugune annetuste kogumine pandi Kohtla-Järwe tööliste ja ametnike wahel toime ka 25. weebr. Kohtla jaama juures rongi all furma saanud töölise Feodor Shawrini perekonna toetamiseks. Shawrin oli korralik tööline, kuid juhuslikult wiinawõtmiselt tulles oli ta jäänud rongi ette. Tal jäi järele naine ühes wiie wäikese lapsega, kelledele nüüd anti toetuseks 100 kr.

Prillid

„Ui-ui-ui!“

„Mis on?“

„Ui-ui! Jumal Isakene! Pimedaks olen jäänud!“ kaebas wanainimene hommikul raadiopalwetunnis. Ta ei näinud lauluraamatus, mida hoidis põlwedel, mitte mõhku.

„Mis sa oigad?“ küsis tütar.

„Pimedaks olen jäänud!“

„Kuidas nii?“

„Ma ei näe lauluraamatus enam ühtegi rida!“

„Sul on wahest prillid raswased? Pühi prillid ära!“

„Pühkisin. Prillid on puhtad. Aga midagi ei näe! Eile nägin weel nii hästi, täna ei näe enam midagi. Läbi öö olen pimedaks jäänud!“

„Mis sa seletad?“

„Issa-pojuke!“

Wanainimene seadis prille ette nii ja teisiti, aga ta ei näinud mitte midagi.

„Mis kurat see on?“ hõikas wanaeide poeg teisest toast. „Ma ei näe enam midagi! Ma ei näe enam, kuhu naaskliga torgata!“

Wanaeide poeg oli kingsepp. Ta tegi saapaid.

„Mis see on? Ma ei näe enam midagi! Põrgu, üleöö olen pimedaks jäänud!“

„Issa-pojuke!“ ütles eit tütrele, kuuldes teisest toast poja kirumist. „Mine, waata, mis Robil wiga!“

See lükkas ukse lahti ja küsis:

„Miks sa kirud?“

„Üleöö olen pimedaks jäänud:

„Pühi prillid puhtaks!“

„Pühkisin juba, aga mitte mõhku ei näe! Nalja-as!“

„Ema,“ hõikas tütar emale, „Robi on ka pimedaks jäänud. Ütleb, et mitte mõhku ei näe!“

„Issa-pojuke!“

Asi oli enam kui traagiline. Üks kirus, teine hõikas appi Jumalat. Kuid siis hakkas asi selguma.

„Kas ema on ka pimedaks jäänud?“ küsis poeg.

„Kah!“ wastas tütar.

„Oot, oot!“

„Mida oot, oot?“

„Wahest me oleme prillid ära wahetanud?“

Ja olidki prillid ära wahetatud. Ema oli pannud ette poja prillid, aga poeg ema omad. Täitsa loomulik, et kumbki ei näinud midagi, sest ühel oli lühike nägemine, teisel pikk, s. o. kauge.

Wahetasid nad prillid ära ja nägid nagu ennegi.

Moraal: ärge kandke perekonnas ühesuguse raamistikuga prille.

Pearu Orawa.

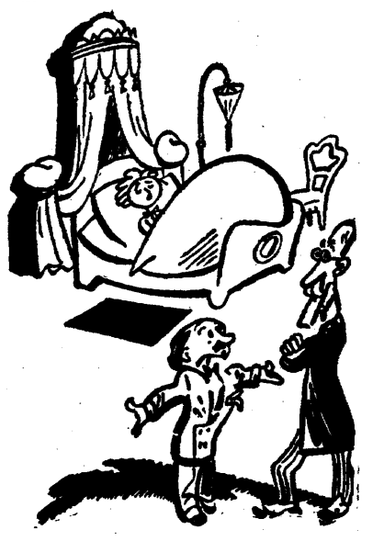

Isupunduſ

„Teie naine kannatab ikka weel isupunduse all?“

„Kõhutawalt, härra doktor! Nüüd ta ei söö enam sedagi, mida te talle süüa keelasite.“

Teater ja muusika

„Fausti“ teine etendus

Ka „Fausti“ teine etendus toimus väljamüüdud saali ees, osa publikut pidi ruumipuudusel isegi tagasi minema. Huvipunktiks oli kahtlemata Rudolf Jöksi esinemine nimiosas. Jöksi lüüriline, väga sümpaatne ja pehmetämbriline hääl on Faustile sobiv, samuti ka lihtne, kuid otsekohene ja südamlik lavaline ülesastumine. Jõult ei ole hääl küll suur, kuid kandev ja seda ühtlaselt. Ainult pisut enam temperamenti võinuks olla.

Siinkohal vabandavaks on seekordne üldine venimakippuvus, mis eriti esimesel poolel kaasaelamist takistavalt mõjus. On arusaadav, et teisel etendusel pole enam seda pinget, mis esiettekandel, kuid sellest peaks ju teadlik oldama ning enam püütama end kokku võtta.

Elsa Maasik säilitas oma osa, mis üldjoontes mõjus nagu eelminegi kord. Tema ülesastumisega teises vaatuses paranes ka märksa tempo, eriti ehtimisstseenis, kust peale ka üldine aparatuur pisut elavama ilme võttis. Sama võiks öelda ka teiste vanemate tegelaste kohta (Suursööt, Kruuda jt.), kes kohati saavutasid vajaliku hoogsuse. Ka publiku suhtumises oli tagasihoidlikkust, ent selle ärahoidmiseks peabki kõik abinõud tarvitusele võtma, et kohe alguse stseenidega vajalik kontakt saavutataks.

Publiku suhtumine kandub üle lavale iga väiksemagi reageerimisega. See on nagu vastastikune sugestioon, mis sageli kaunis tähtsusetust asjast võib mõjustada kogu õhtut.

Nagu kogemused on näidanud, järgmised etendused on alati paremad kui teine. Tahaks loota seda ka „Fausti“ puhul.

Ed. Oja

„Wanemuise“ teater

Esmaspäewal, 7. märtsil kell 8 õhtul 72. korda. Rahwaetendus 25—85 s.

„Rohelisel aasal“.

W. Tolarski operett 3 waatuses.

Teisipäewal, 8. märtsil kell 8 õhtul 11. korda. Rahwaetendus 25—85 s.

„Rätsepad Sillamatsil“.

R. Blaumani rahwatükk 3 w. 6 p.

Neljapäewal, 10. märtsil kell 8 õhtul 3. korda. Hariliku hinnad 40—135 s.

„Faust“.

Gounod' ooper 5 pildis.

Reedel, 11 märtsil kell 8 õhtul 11. ning wiimast korda. Rahwaetendus 20—60 s.

„Põrgu“.

J. Jaiki näidend 5 pildis.

Laupäewal, 12. märtsil kell 8 õhtul 6. korda. Harilikud hinnad 40—135 s.

„Giuditta“.

Franz Lehari suuroperett 5 pildis.

Pühapäewal, 13. märtsil kell 12 p. 14. korda. Üldhindadega 20, 30 ja 40 s.

„Inimesed jääl“.

W. Verneri näidend 3 waatuses.

Kell 15,30 (½4 p. l.) 16. korda. Rahwaetendus 20—60 s.

„Mees, kelle käes on trumbid“.

H. Raudsepa komöödia 3 waatuses.

Kell 8 õhtul 4. korda. Harilikud hinnad 40—135 senti.

„Faust“.

Gounod' ooper 5 pildis.

Kõik pilettihinnad on arwestatud ühes riidehoiuga.

*

Täna, 7. märtsil kl. 8 õhtul operett

„Rohelisel aasal“

rahwaetenduseks 25—85 s.

Kuigi selle opereti etenduste külastajate arw on rekordiline, ei ole see siiski imestamiswäärne, sest „Rohelisel aasal“ oma pipardatud naljadega ja kauni muusika tõttu kuulub tõhusamate operettide hulka.

Teisipäewal, 8. märtsil kl. 8 õhtul rahwaetenduseks laulumäng

„Rätsepad Sillamatsil“.

Kaastegewad: W. Ader, H. Aren, Edm. Ammere, E. Pärg, J. Johannes, L. Laoniidu, E. Reemre, A. Piller, E. Pärn, A. Randwiir, K. Tamiloo, E. Tamul, A. Tammemets, L. Tubin j. t.

Waimulik kontsert Jaani kirikus.

Paastuaegsed apostliku-õigeusu kirikulaulud Tartu Jüri kirikukoori poolt proua Niina Liik-Kokla juhatusel. Solistid: proua L. Sepp — sopran, hr. S. Podekrat — barition ja hr. E. Kiris— orel. Wanade kuulsate muusikameistrite tööde kõrwal ka paar pala meie noortelt heliloojatelt J. Pleiwelt ja R. Koklalt. Kontsert tõotab kujuneda wäärikaks naudinguks waiksel palwepäewal.

Tartu Naislaulu Seltsi kooriharjutus kui ka hääleseade jääb esmaspäewal, 9. märtsil ära. Liikmeil, kellel õiendusi laekuriga, palutakse need korraldada kas laekurile esmaspäewal Tööstuskooli kantseleis wõi kella 20—20.30 „Pallases“.

Põlew tolm süütas Wiljandi linawabriku

Kindlustusseltsiga saawutati kokkulepe 38.000 kroonile

Kogu kahju ulatub 100.000 kroonile

Juurdlus A.-S. „Wiljandi Linawabrikus“ juhtunud tuleõnnetuse kohta on jõudmas lõpule. Andmed näitawad, et on olnud tegemist õnnetusjuhtumiga. Juurdlust toimetawate wõimude arwates on tõenäolik, et tuli tekkis puugaa,i mootori jumbutaja torni sattunud tolmust. Nimelt tõmbawad kaks wentilaatorit lõngade kuiwatamiseks tarwiliku palawa õhu mööda toru 200-hobusejõulise mootori jumbutaja tornist. Sumbutajale ja läbitöötatud gaaside wäljalaske torule on ehitatud ümber müürist torn sel kombel, et müüri ja toru wahele jääb tühi ruum. Sellesse tühja ruumi, kus õhk kuumeneb toru seintest, pääseb wälisõhk mootoriruumist toru kaudu, mille awa katab rest.

Sumbutaja tornis on töö ajal, kui käiwad mootor ja wentilaatorid, õhutemperatuur 700 kraadi ümber; kui aga mootori töötamise ajal wentilaatorid seisawad, wõib toru jaheda õhu juurdewoolu puudusel kuumeneda kuni helendamiseni. Tawaliselt lõunawaheajaks, mil wentilaatorid ei tööta, jäetakse mootor käima, kuna teda on raske käiwitada.

On tõenäoline, et jumbutaja torni sattus aja jooksul tolmu ja see wõttis tuld lõunawaheajal, mil toru üleliia kuumenes. Juba enne tule puhkemist oli nimelt kuiwatises märgatud suitsu, ilma et selle tekkimist oleks suudetud selgitada. Kui siis lõunatunni lõppedes jälle käiwitati wentilaatorid, kiskus õhuwool jumbutajatornis tuld wõtnud tolmu mööda toru kuiwatisse ja siin süttisid kohe lõngad, milliseid mahub kuiwatisse korraga 1800 kg. Tööstuse juhtiwad jõud arwawad, et süttimise wõis põhjustada ka weel wentilaatori laagrist hüpanud säde, wastu wentilaatori tiiwa sattunud kiwikene wõi muu wõõrkeha.

Pühapäewal saawutati kahjude hindamist toimetanud „Põhja“ kindlustusseltsi ja ettewõtte juhatuse wahel kokkulepe kahju tasumise suhtes. Selle põhjal kindlustusselts tasub kahjudest 38.000 kr. Wiimaste andmete järgi oli lõplik kogukahju 100.000 kr. Et aga tööstus oli madalalt kindlustatud, muuseas suur wabrikuhoone ainult 17.000 kr. eest, siis ettewõtte juhid on kõigiti rahuldatud ja leiawad, et hindamist on toimetatud asjatundlikult ja heatahtlikult. Kuna ettewõttel on ka omal aastate jooksul kogutud tulekindlustuse kapitali 30.000 kr. suuruses, siis puudujäät kujuneb ainult 32.000 kr. suuruseks, mis sellisele kindlal alusel seiswale ettewõttele, nagu seda on A.S. „Wiljandi Linawabrik“, midagi ei tähenda.

Wiljandi wallas häwis kunstniku elamu

Õnnetuse põhjustas omaniku 4-aastane tütar

Suurem tuleõnnetus oli laupäewa keskpäewa ajal Wiljandi wallas Kärkfi külas, kus langes tule ohwriks tuntud maalikunstnik Peeter Põldmaa (end. Akerberg) Lõmsi talu uus elumaja, puust ehitis. Suure tuule tõttu lewis tuli kiirelt ja hoone põles paari tunniga maha. Tulle jäi peagu kõik majakraam, pesu, riided j. m. warandus umbes 3500 kr. koguwäärtuses. Suudeti päästa ainult paar ülikonda, 1 kapp ja 1 kummut. Elumaja oli kindlustatud „Omas“ 5000 kr. eest ja wallaswara „Ekas“ 4000 kr. eest. Kogu kahju on omaniku hindamisel 11.000 kr., millest 7500 kr. langeb hoone arwele.

Et tuli lewis suure tuule tõttu kohutawa kiirusega, kohaleilmunud Kärkfi-Wanamõisa tuletõrjekogu oma käsipritsiga oli wõimetu leekide wastu wõitlema ja pidi piirduma mõnikümmend sammu eemal asuwa wana elumaja kaitsmisega. Kuigi ainuke kaew peagi oli tühi, õnnestus hoonet kaitsta.

Tuli sai alguse tõenäoselt omaniku 4-aastase tütre Eewi käest. Ta oli saalis üksi mängides kuskilt kätte saanud tikud ja põlewa tiku poetanud oma mänguasjadesse. Nende küljest hakkas tuli pehme mööbli, aknakardinate ja insuliit-papiga wooderdatud seinte ja lae külge. Kui tuld märgati, oli juba hilja ja koduste abinõudega ei suudetud enam midagi teha. P. Põldmaa ise oli wiibinud teistes ruumides, ta abikaasa aga wanas elumajas.

Põder „Juku“ suri mürgitusse

Wiljandi wabaõhu-loomaaia põder „Juku“, kõigi wiljandlaste ja eriti laste lemmik, leiti möödunud reede õhtul surnult. Nagu linna loomaarst laupäewal lahangul selgitas, oli loom surnud mürgitusse. Ta oli saanud mingit mürki, mis lahustas were koosseisu, mille tagajärjeks oli neeru- ja maksapõletik. Missugust mürki loom oli saanud ja kes seda temale wõis anda, ei ole teada. Põder „Juku“ oli umbes 2-aastane ja tal hakkasid juba kaswama sarwed. Loomast on kahju, kuna waewalt niipea on juhust saada loomaaeda teist põtra.

Arwestades seda, et wabaõhu-loomaaias nüüd on juba järgemööda häwinenud kolm kitse ja peale põdra weel üks fasaan, järele jäänud waid weel teine fasaan ja üks sokk, kuuldawasti linnawalitsus wõtab kaalumisele, kas ei tuleks loomaaed üldse likwideerida, liiategi kuna inimesed söödawad loomadele palju maiustusi, mis kahjustab nende terwist. Leidub ka ulakaid, kes toimiwad mõtlematult, näit. wiimase laada ajal oli keegi jootnud põtra ja kitse liikwaga.

Sündmustega-mälestuspäevadeks
aadress-kaasi
nägusas valikus pakub
„POSTIMEHE“ raamatukauplus
Tartu, Suurturg nr. 10.

Ringi ümber kodumaa

Tartumaalt

Asutati Elwa-Konguta weeühing. Pühapäewal peeti Elwa alewiwalitsuses Elwa-Konguta weeühingu ajutamiskoosolek 15 osawõtjaga. Weeühingu tegewuspiirkonda, mis haarab enese alla ka Werewi järwe taga asuwa Palumõisa soo, kuulub 5 turbaühingut ja mitukümmend talu. Liikmete arwu arwestatakse 40-le. Magistraal on mõeldud wiia wälja Kraasna silla alla. Seega tuleks see üle 5 km pikk. Weeühingu ajutisse juhatusse waliti P. Uibo (esimees), W. Wahtra (laekur), E. Haljasmaa (kirjatoimetaja), G. Ottas ja J. Tammin.

Elwa konwendis on lisaks eelpoolnimetatud weeühingule wiimasel ajal asutatud ja asutamisel weel uusi weeühinguid. Nii on peetud Pangodis Kääni küla weeühingu ajutamiskoosolek, samuti Suure-Konguta asunduses. Uus weeühing on asutamisel ka Walgutas.

Wankrid maal tarwitusel. Maal on läbipääs regedega muutunud wiimastel päewadel halwaks. Sula tagajärjel on suuremad ja enamkäidawad teed lumest wabanenud ja seetõttu on tarwitusele wõetud juba wankrid. Lõpetada on tulnud ka weod. Kasutada saab ainult metsateid, kus lumetee weel püsinud.

Hafartmängu järelloop kohtus. Nõos Palawa kaupluse ruumides leidis 15. jaan. aset raha peale kaardimäng ja kaklus, millega ühenduses koostati ligi kümme protokolli asjaosalistele. Elwa kohtus arutati kaupmehe A. Palawa kaht kaebust; ta süüdistas wiit meest enese kallal wägiwalla tarwitamises ja kaht meest kakluse ajal warguse toimepanemises. Wägiwallatarwitamises karistati Aug. Safin, Aug. Makematsi ja Aug. Laowälja, igaüht 10-ööpäewase arestiga, teised mõisteti õigeks. Warguseprotsess läks tühja.

Alatskiwi ja Wõnnu konwent said noortewanemad. Põllutööosja poolt on seni Tartumaale ametisse kinnitatud noortewanemad Alatskiwi ja Wõnnu konwentidesse. Alatskiwi noortewanemaks Kodawere koguduse õpetaja Jaan Küüts. Wõnnu konwendi noortewnemaks Arnold Tätte. A. Tätte noortewanema ameti kõrwal hakkab täitma ka noorteasfistendi ja uudismaade ülewaataja ülesandeid.

11.000 krooni Rannu koolidele. Rannus asuwale kolmele koolile kuulutab wald wastawa kolm-aastakute kawa alusel 11.000 kr. Nimetatud kawa, mis saabus neil päewil järelewalweasutuselt kinnitatult, näeb ette esimesel kolmaastakul 3000 kroonist kulu kirku-algkooli remondiks, samasuurt kulu teisel kolm-aastakul. Tamme koolimaja walmisehitamiseks ja 5000-kroonist kulu kolmandal kolm-aastakul asunduse algkooli remondiks.

Aakre organiseeritud naispere esimene juubel. Aakre Maanaiste Selts waatas pühapäewal tagasi oma 5-aastasele tööle. Sel puhul oli korraldatud aktus, kus toimus ka seltsi lipu õnnistamine. Õhtul oli tuumüllane koosviibimine. Aakre Maanaiste Selts, kuhu koondunud rohke liikmetepere, on rohkesti korda saatnud Aakre ja ka ümbruse naiste teadmiste ja oskuste tõstmiseks.

Mõisamaalt

Loengud metsakaswatusest põllumajanduslikkudel kursustel Walgamaal peetakse järgmiselt: 7.—8. märtsil Karula Lillemäel 9.—10. märtsil Kaagjärwe koolimajas. 13.—16. märts. Helme konwendi piirkonnas. Kursustel koneleb Tartu-Walga metsanduskonsulent K. Maremäe.

Kursusi Helme konwendis. Märtsikuu esimesel poolel on Helme põllumeeste konwendis weel karjakaswatuse ja metsanduse kursused, kus loengutega esinewad E. Punasekarjja Tõuiseltsi konsulent J. Sihwer ja Metsanduse konsulent K. Maremäe. Kursused on 13. märtsil kell 14 Pikasilla algkooli ruumides ja kell 20 Lõwe algkooli ruumides Taagepera Karjatnurme algkooli ruumides 14. märtsil, Holdre algkooli ruumides 15. märtsil ja Koorküla algkooli ruumides 16. märtsil, igal pool on algus kell 20.

Heakorra sundmäärus Walgamaale. Walga ai. maawalitsuse poolt on wälja töötatud heakorra sundmäärus maakonnale. Sundmäärusse on wõetud wiinajoomise keeld teeäärtel, wiinapoede eristel, turgudel, rahwamajade lähedustes jne.

Helme kogudusel 1677.27 kr. ülejääk. Helme koguduse nõukogu oma koosolekul kinnitas möödunud tegewusaasta aruande 9319,27 kr. Sealjuures ülejäät 1677,27 kr.

Tõrwa abikiriku ehitamise erifond on aastaga tõusnud 494,32 kr. peale. Eelarwes on ette nähtud summad kirikusse ja koguduse hoonetesse elektri sisseseade ehitamiseks ja haruliini sissetoomiseks Tõrwa madalpinge-wõrgust.

Helme koguduses toimus waranduste ümberhindamine. Helme koguduse nõukogu koosolekul toimetati koguduse waranduste ümberhindamist. Wiimast korda koguduse waranduste hindamine oli toimunud Wene ajal. Ümberhinnangul wõeti aluseks wahekord: 1 kuldrubla = 1,5 Ekr. Uue hinnagu järgi on koguduse waranduse 120.000 kr. wäärtuses. Poole osa warandustest moodustab muinsuskaitse all olew kirik.

Tõrwast

Tõrwa-Tartu omnibuseühenduse jääb püsima. Möödunud igisel tegewust alustanud Tõrwa-Tartu omnibuseühenduse edaspidine tegewus on, nagu kuulda asjaosalistest ringkondadest, kindlustatud ka järgnewaks aastaks. Seega jääwad Tõrwale püsima kõik tema senised wälisühendused nii Walga, Wiljandi, Puka kui ka Tartuga.

Petserimaalt

Kinnitati ametisse Wärska brigaadi pealikud. Petserimaa brigaadi pealiku ettepanekul kinnitati korpuse pealiku poolt tuletõrje Wärska diwisjoni adjudandiks Kaarel Mardla, warustuse pealikuks Feodor Pius, tulekaitse pealikuks Johannes Pirnpuu, gaasikaitse pealikuks A. Kalmet, sanitaarpealikuks dr. Wassili Walmre, propaganda-pealikuks Nigul Kaliste ja spordipealikuks Paul Mithein.

Wiljandimaalt

Wajatakse toetust tee ehitamiseks. Suislepa wallawalitsus pidi mullu krediidi puudusel jätma pooleli Leebiku-Kamsi 2. kl. tee wäljaehitamise. Nüüd wald palub Wiljandi maawalitsuselt toetust 500 kr. teedekapitali summadest, et tee õgwendamist lõpule viia.

Metsaühingu asutamise koosolek Põltsamaal. Reedel, 11. märtsil kl. 13 peetakse Wana-Põltsamaa wallamajas Põltsamaa Metsaühingu asutamise koosolek. Kõneleb Tartu-Wilga metsanduskonsulent K. Maremäe.

Wiljandist

Karistati weerandsaja kitsenaha omanikku. Wiljandi 2. jaoskonnakohtunik karistas omawolilise küttimise ja keelatud ajal sokkude laskmise eest 100-kroonise rahatrahwiga wõi 1-kuulise arestiga Suure-Kõpu walla wäikekohapidajat Johannes Sillaotsa. Mehelt wõeti mõne aja eest ära umbes 25 kitsenahka, mis leiti parsilt soolatuina. Kaks wärskelt pargitud nahka otsustati temalt ära wõtta, ülejäänud nahad koos paari rebasenahaga antakse talle tagasi.

Müüdi üks kinniswara. Wiljandi 1. jaosk. kohtupristaw oli laupäewal ringkonnakohtu saalis määranud müügile Johan Luhaäärele kuuluwa Wiljandis Koidula tän. asuwa kinniswara. Enampakkumisest wõttis osa kaks pakkujat. Ostjaks osutus Johan Mitt Woltwetist 6520 kr. eest.

Rakwerest

Jaoskonnakohtunik K. Gutmanni matused peeti Rakweres pühapäewal. Tänawaile oli kogunenud harüldaselt hulgal pealtwaatajaid. Matusel wiibis ka üks malewkond kaitseliitlasi orkestriga. Linarongi ees kanti K. Gutmannile annetatud Kotkaristi, Kaitseliidu Walgeristi ja Walge Tähe ordenit, ning hulgana pärgi Rakwere kohtuasutustest ja seltskondlistelt organisatsioonidelt. Kohtunik Gutmann maeti kohtuniku talaaris.

Maawalitsuses algas eesti keele kursus. Wiru maawalitsuse poolt korraldati maawalitsuse ametkonnale eesti keele kursus, millest on osawõtjaid rohkesti. Kursus kestab poolteist kuud. Lektoriks on ühisgümnaasiumi direktor H. Jänes.

Wirumaalt

Waiwara „Peeterristi kirikutüli lahenes. Ootamatult lahenes Waiwara-Peeterristi koguduste waheline tüli. Waiwara koguduse nõukogu koosolekul jõuti kokkuleppele, et Peeterristi abikogudus maksab peakogudusele oma wõlaosa kogud. maja ehitamisel tekkinud wõlast ja õpetaja palga maksmata jätmisel. Nüüd saab Peeterristi abikogudus oma nimele ka kiriku ja Sininõmme surnuaia. Seega on arusaamatused lahendatud täielikult.

Awanduse põllutöökooli awamiseks wajatakse 25.000 kr. Eelolewal istungil tahab Wiru maawalitsus awada nue põllutöökooli Awandusele. Kooli jaoks on saadud senine Awanduse mõisahoone, mille koolimajaks ümberehitamine läheb maksma wähemalt 15.000 kr. Sisseseade omakord nõuab umbes 10.000 kr. Maawalitsus tahab siiski kõiki wõimalusi ära kasutada krediitide leidmiseks ja wajalikud tööd eelolewa suwe jooksul lõpule wiia.

Haigusterikas kooliaasta. Käesolew kooliaasta on Wiru maakoolivalitsusele olnud üks raskemaid, sest haigused pole mitte üksi õpilaste seas suuresti mad wõtnud, waid ka õpetajaskond pole pääsenud sellest hädast. Selle tagajärjel on kahekordseks tõusnud õpetajaskonna rawimiskulude arwe eelmiste aastatega wõrreldes. Wirumaal on 450 kooliõpetajat, kelledest järjekindlalt umbes 20—25 inimest haiguste tõttu koolitööst eemal.

Rakwerest saab autoga Tallinna. Nüüd on juba wõimalik sõita autol Rakwerest Tallinna. Lumest on waba ka Rakwere—Wenewere waheline teeosa. Esmaspäewal hakatakse lahti ajama ka Rakwere — W.-Maarja wahelist teed.

Narwast

Narwa reserwohwitseride aasta-peakoosolek. Pühapäewal peeti Narwas 1. jalawäerügemendi ohwitseride kogu tagawaraohwitseride sektsiooni aasta-peakoosolek. Juhatusse waliti wanad tagasi: abiesimees F. Kaba, laekur B. Dultz ja W. Raudsepp.

Jahipidamiskeeld tõi loomad linna metsadesse. Et linna metsades jahipidamine keelu all, on nüüd sinna selle tagajärjel suurel arwul siginenud metsloomi ja linde. Eriti rohkesti on linna metsades kitsi, jäneseid ja tetri, ka rebastest pole puudus.

Maa jutustab

Üks pruudilugu

Aakre elanik A. R. sai kuulda, et tema pruut tähistab oma sünnipäewa olenguga, kuhu teda polnud kutsutud, waid tema asemele keegi teine anstaja B. A. aga läks kutsumata pruudi sünnipäewale. Juhtuski selliselt ajal, kus tema wõistleja B. sünnipäewalapsega talle parajasti näppu juhtus. Täis wiha tormas A. oma wõistlejale kallale, et nahatäit anda, kuid selleasemel sai ise piduliste käest. Mehel ei jäänud siis muud üle, kui südamewalus lahkuda. Pimedas aga eksis mees ja ei leidnud enam õiget teed enne, kui hommikul walgetsmineku. Siis aga saatus tahtis, et ta kohtas jälle oma wihameest. Wiimane oli lumel tee ääres maas, oli end nii täis wõtnud, et jalad enam ei kandnud. Nüüd oli paras aeg tasumiseks. T. tuuseldas meest nii kaua, kuni see kainenes ja üles ärkas; muidu oleks ehk külmanudki sinna-paika.

Sport

Uued maadlusmeistrid

Esiwõistlused Tallinnas ja Narwas

Esiwõistlused kreeka-rooma maadluses toimusid laupäewal ja pühapäewal kahes osas — Tallinnas (W. S. Spordi korraldusel) ja Narwas (Wõitleja korraldusel). Osawõtt esiwõistlustest oli kaunis tagasihoidlik ja mitmed ülesantud mehed jäid tegelikult wõistlustest eemale. Tuntumad maadlejad tegid enamikus siiski esiwõistlusi kaasa. Seljawõidu mittesaamisel maadeldi seekord rahwuswahelise määrusega kohaselt 20 minutit, kuna tawalisesti esiwõistlustel on meil paremuse selgitamiseks piirdutud 15-minutilise maadlusega.

Maadlusesiwõistluste Tallinna osas

tuli matile paarkümmend meest, kuigi ülesandmiste järgi wõis osata 30 mehe osawõttu. Kõige tugewamini oli esindatud kesskaal — 8 meest, neist tuntumad mehed W. Froman ja Lõhmus. Raskekaalus oli osawõtjaid ainult 3, selle eest oli siin wäljas terwe meie lange trio:

Palusalu — Kotkas — Karklin.

Maailmameister Palusalu, hiljutisest kaewigastusest paranenuna, maadles seekord suure ettewaatusega ja seetõttu tema laupäewane matsh Karkliniga ei pakkunud midagi erilist ja kujunes igawawõitu pusimiseks; paremuswõidu sai teadagi Palusalu. Kärbeskaalus esinesid wäljapaistwalt Looaru ja Martin Maiste (wanameister Sitt kaasa ei wõistelnud). Kergekaalus kujunes tugewaks kolmikuks Wäli — Männis — Toots. Männise wastu maadluses wanameister Wäli sai kõige napima paremuswõidu, kuid käis juba maadluse alguminutil puhtalt selili! Seda kahjuks aga kohtunikud ei märganud.

Tehnilised tulemused laupäewasel wõistlusõhtul Tallinnas kujunesid alljärgnewaiks.

Kärbeskaalus: Martin Maiste (Sport) — Walter (Sp.) 3.00, Looaru (Tall.Kalew) — Mati Maiste (Wilj. Tulewik) 11.15, Martin Maiste — Kanepi (Sport) 11.01. Kergekaalus: Wäli (Sport) — Männis (Tall. Kalew) 2:1, Toots (Tartu Kalew — Kliimak (Kohtla-Järwe Wõimula' 3.55, Wäli — Talpak (Sport) 2.16. Kesskalus: Lehtlaan (Kohtla-Järwe Wõimula) — Wahur (Sport) 0.30, Lõhmus (Tall. Kalew) — Loorents (Tall. Kalew) 3:0, Lindau (Sport) — Rettau (Sport) 3.35, Froman (Sp.) — Wäärt (Tall. Kalew) loobumiswõit (Wäärt loobus pärast 6 min. kestnud maadlust wigastuse tõttu), Lõhmus — Wahur 9.33, Lehtlaan — Lindau 10.20, Loorents — Rettau. Raskekaalus: Palusalu (Sport) — Karklin (Sp.) 3:0.

Pühapäewal jätkunud wõistlustel sooritasid esimese matshi kergekaallased

Toots ja Männis.

Toots wiis oma wastase korraks parterri, oli aktiiwsem kogu wõistluse kestel ja sai teenitud wõidu. Toots wõitis häältega 3:0.

Raskekaalus

Palusalu — Kotkas

sooritasid tasawägise matshi. Palusalu oli jõuliselt üle, millega kindlustas endale paremuswõidu, Palusalu wõitis 3:0.

Kesskaalus juba esimesel wõistlusõhtul filma pöörnud Kohtla-Nõmme Lehtlaan esines hästi W. Fromani wastu. Lehtlaan on jõuliselt tugew, kuid kogemusi wähe. Froman sai seljawõidu ajaga 11.30. Lõhmus sai wõidu Lindau üle 3:0.

Kärbeskaalus Mati Maiste seljatas Kanepi ajaga 11.40. Esikoha pärast wõistlesid wanad riwaalid Martin Maiste ja Looaru. Wõistlus nende wahel oli wäga pinew ja tasawägine. Wõitjaks tunnistati Looaru 2:1.

Kergekaalus Talpek seljatas Kohtla mehe Kliimaki 9 min. Esikoha pärast läksid kokku

W. Wäli ja A. Toots.

Wanameister Wäli suutis parterris näidata paremust ja kindlustas selleja paremuswõidu. Wäli wõitis 3:0.

Pühapäewa õhtul wiimastel wõistlustel kergekaalus Toots wõitis Talpaki 3:0. Kesskaalus Lõhmus saawutas wõidu Kohtla mehe Lehtlaane üle 3:0, Froomann seljatas Loorentsi 6 minutiga ja Lõhmus sai wõidu Froomani üle 2:1. Wiimane otsus oli wäär, kuna tegelikult Froomann oli parem ja oleks teeninud wõidu. Raskekaalus Kotkas wõitis Karklini 3:0, olles edukam parterri maadluses.

Paremuse järjestus üksikutes kaaludes oli:

Kärbeskaalus: 1. Looaru (Tall. Kal.), 2. Mati Maiste (Wilj. Tulew.), 3 Martin Maiste (Sp.); kergekaalus 1. Wäli (Sport), 2. Toots (Tartu Kalew), 3. Talpak (Sp.); kesskaalus 1. Frooman (Tall. Kal.), 2. Lõhmus (Sport), 3. Loorents (Tall. Kalew); raskekaalus 1. Palusalu (Sp.), 2. Kotkas (Tall. Kal.), 3. Karklin (Sp.).

Maadlusesiwõistluste Narwa osas

oli osawõtjaid kokku 15 Wõistlusi korraldas Narwa Wõitleja ja pealtwaatajaid oli mõlemal õhtul rohkesti. Esiwõistlused awas Narwa Wõitleja spordiosakonna esimees notar Hansing. Terwitussõnu ütles linnapea J. Lust. Seega kujunes esiwõistluste Narwa osa awamine üsna pidulikuks.

Sulgkaalus tuli Eesti meistriks Sumil (Tall. Kal.), kes wõitis Wiitungi (Tartu Kal.) 15 min., narwalaste Pannerleini 3 m. 25 s. ja lõpuks Weissmanni 15 min. 30 sek. Samas kaalus Kruus (Harju malew) seljatas Weissmanni 1 m. 20 s., Wiitung wõitis Kruusi 19.20, Sumil Kruusi 3.47, Weissmann Kullamaa 2.50, Pannerlein Kullamaa 2.50. Sulgkaalus tuli esimeseks Sumil Tallinna Kalew, 2. Weissmann (Sp.), 3. Pannerlein (Narwa Kalew ja Linawabr. NMKü).

Kergekesskaalus olid tulemused: Wõidula (Tall. Kal.) — Künnapuu (Puka) 7 m., Laan (Tartu Kal.) — Orren (Narwa NMKü) 4 m., Puusepp (Sp.) — Praks (Sp.) 2:1, Laan — Wõidula 3:0. Künnapuu — Praks 9.50, Puusepp — Orren 1.15, Praks — Wõidula 2:1, Puusepp — Laan 3:0. Wiimane wõistlus oli wäga tugew ja tasawägine. Finaalis Puusepp wõitis Wõidula 15.40, Praks loobus Laanele. Esikohale tuli Puusepp (Sp.), 2. Laan (Tartu Kalew), 3. Wõidula (Tall. Kal.).

Poolraskekaalus oli wõistlejaid 3: Kullisaar (Tall. Kal.), tuli meistriks saawutades töötõidu Kalde (Sp.) üle ja seljawõidu Rohtmetsa üle 7 m. 55 s., Kalde wõitis Rohtmetsa 2:1. Esimeseks tuli Kullisaar, 2. Kalde, 3. Rohtmets.

Seltsidest tuli esiwõistlustel wõitjaks Tallinna Sport, saawutades kogusummas 20 punkti, Tallinna Kalew saawutas 15 p., Tartu Kalew 4, Wiljandi Tulewik 2 ja Narwa Kalewi- ja Linawabriku NMKü 1 punkt.

Üliõpilaste käsipalliwõistlustelt

Laupäewal jätkusid ülikooli wõimlas üliõpilaskonna käsipalliesiwõistlused. Wõistlused olid seekord meelitanud kokku rohkearwulise akadeemilise pere pealtwaatajatena, millest enamiku moodustas õrnemsugu. Eriti pingeliseks kujunesid esimene naiste wõrkpallimäng „Korp. Indla“ ja „Wene Üliõpilaste Seltsi“ ning wiimane meeste korwpall „ÜS Liiwika“ ja „Korp. Frat. Aeterna“ wahel.

Esimestena kohtusid naiste B klassi wõrkpallis üliõpilaskonwendid „Korp. Indla“ ja „Wene Üliõpilaste Selts“. Esimeses geimis oli „Korp. Indla“ naiskond täielikus ülekaalus ja wõitis geimi kergelt 15:8. Teise geimi algul asusid juhtima wenelannad ja püüsid ees kuni seisuni 10:10. Siis algas äge ja hoogne lõppspurt kummaltki poolt, mis tõmbas kaasa kogu pealtwaatajaskonna. Mõlematel oli palju õnne, kuid „Korp. Indla“ suutis siiski wõita 17:15, seega ka kogu mängu wõit 2:0.

Järgmisena mängisid meeste B klassi wõrkpallis üliõpilaskonwendid „Eesti Üliõpilaste Selts“ ja „EÜS Põhjala“. Mäng oma tasemelt ei tõusn. üle keskmise, kuid „EÜS Põhjala“ meeskond oli siiski kindlalt parem ja wõitis mängu täiesti teenitult 2:0, geimid 15:3 ja 15:10.

Ohtu wiimane mäng meeste A klassi korwpallis üliõpilaskonwentide „ÜS Liiwika“ ja „Korp. Frat. Aeterna“ wahel kujunes õige pinewaks ja alles paar minutit enne mängu lõppu selgus wõitja. „ÜS Liiwika“ wäitsekaswuline meeskond näitas esimesel poolajal head kombinatsioonimängu aja wiske tabawust ja läks isegi juhtima 10:0 ning wõitis esimese poolaja 18:13. Ka teisel poolajal seisis sama edu kuni lõppminutiteni. Siis langes „ÜS Liiwikal“ 4 weaga mängust wälja nende parem kaitsja ja wenelased haarasid nüüd mänguohjad enese kätte ning möödusid paar minutit enne lõppwilet ja wõitsid kogu mängu 34:29.

Lõpuks peab märkima, et korraldajad peaksid endiste aastate eeskujul ka tänawu suutma ülikooli wõimlasse mustale tahwlile wälja panna wõistluste üksikasjalikud tabelid, et paljudel asjahuwilistel ei pruugiks üksikute mees- wõi naiskondade seisu kohta andmeid otsida kõrwalisi teid kaudu.

Eesti-Läti 16:16 wehklemises

Pühapäewal peeti Tallinnas esmakordselt wehklemises wõistlust Lätiga. Algul oli see kawatsetud maawõistlusena, kuid hiljem Läti soowil toimus see klubiwõistlusena. Eesti poolt esines Eestimaa Spordiseltsi meeskond ja Läti poolt tuli neile wastaseks Riiast LSB meeskond florettidega ning ÜS mehed espadronidega. Wõistlus florettidega lõppes Läti kasuks 9:7, kuna espadronidega oli tulemus Tallinna kasuks 9:7. Seega lõppes wehklemise-wõistlus wiigiga 16:16.

Laskumisõõidu suusamaailmameistriks prantslane

ETA. Engelbergist (Helweetsias), 6. märtsil. (Havas). Maailma suusatamisesiwõistlustel tuli laskumisõõidul meestele esimeseks James Couttet (Prantsuse) ajaga 3.17,8, teiseks Emile Allais (Prantsusmaa) ajaga 3.19,8. Laskumisõõidul naistele tuli esimeseks Lisa Resch (Saksamaa) ajaga 3.32,2 ja teiseks Christl Cranz (Saksamaa) ajaga 3.34,6.

Euroopa maadluswõistluste osawõtjate mälestusmärk walmis

Neil päewil walmis Euroopa maadlusesiwõistlustest osawõtjatele mälestusmärgi kawand, mille walmistas kunstnik Triumph. Märgi kuju on kolmenurgeline ja kujutatud karu peast, mille keskkohal on Tallinna linna siluett waadatuna merelt. Silueti ees on lainetaw meri, mille foonil Tallinna linna wapp. Taewa ja Tallinna linna tornide foonil on kuldne püstiseiswa karu kuju, mis teatawasti on raskejõustiku sümboolne kujutis. Märgi wälisserwal on ümberringi wastaw tekst. Märk walmistatakse oksideeritud hõbedast ja on kantaw rinnal rahwuswärwides lindi peal.

Märgid walmistab märkidetöstus Roman Tawast ja maksawad kahe krooni ümber tükk. Märgid antakse kõigile maadlustest osawõtjatele maadlejatele, ametlikkudele esindajatele ja Tallinnas sel ajal wiibiwatele üksikute rahwuste maadlusliitude juhatusliikmetele. Samuti annetatakse märgid wõistlustel wiibiwatele ajakirjanikkudele, ringhäälingute reporteritele ja teistele wõistlustega seotud ametisikutele. Märgid on ühtlasi pääsmeteks kõikidele matshidele.

Bärlund ründab maailmameistritiitlit

Kuidas saabus wõit Buddy Baeri üle

Helsingist, 5. märtsil. Wõistlus Gunnar Bärlundi ja Buddy Baeri wahel toimus ligi 20.000 pealtwaataja ees. Wõitjaks ennustati üldiselt Baeri, kes kaalus 242 naela Bärlundi 200 naela wastu. Isegi Schmeling oli ennustanud Baeri wõitu. Kuid sündis wastupidiselt. Bärlund saawutas oma poksikarjääri suurima wõidu, wõites Baeri 7 ringil tehnilise nokautwõiduga.

Wõistluse käik oli järgmine: esimeses ringis oli ülekaalus Baer, rünnates Bärlundi, kes põikles peamiselt kõrwale Baeri löökidest. Teisest ringist alates oli aga ümberpöördult. Baer hakkas warsti wäsima. Ta kuulus parem haak ei tabanud üldse soomlast. Seitsmendas ringis Baer warises põrandale, mille järel ringikohtunik lõpetas wõistluse ja kuulutas Bärlundi wõitjaks.

Gunnar Bärlundile on nüüd awanenud tee maailmameistriwõistlustele. Juba ongi liikwel kuulduses, et aprillikuu lõpul ta wõistleb Joe Louis'ga. Ent see kuulduse ei ole leidnud weel kinnitust. Bärlundi wõit on tekitanud suurt rõõmu kodumaal, eriti aga Helsingis, kus Bärlundi wõit tehti teatawaks lehtedele eritelegrammide kaudu.

Ribbentrop Warssawi

ETA. Warssawist, 7. märtsil. — Poola ajalehed arwawad teadwat, et Saksa wälisminister von Ribbentrop saabub lähemal ajal külaskäigule Warssawi. See oleks wastukülaskäiguks Poola wälisministri külaskäigule Berliini 1935. aastal. Von Ribbentrop saabub Warssawi arwatawasti aprillikuus. Kuid kompetentseist ringkondadest selgitatakse, et selle külaskäigu tähtpäew ei ole weel kindlaks määratud.

„LASTELEHT“ on kõrge tasemega noorsooajakiri

Tartu teated

Tartu kaupmehed soovivad pühaderahu

Kaupmeeste Seltsi peakoosolekul arutati kaupmeeste kutseala küsimusi

Pühapäeval peeti Tartu Kaupmeeste Seltsi peakoosolekut Kutseühingute Kodu ruumes, millest osa võtma oli ilmunud rohkesti seltsiliikmeid. Koosolekut juhatas esimees B. Kirsch ja protokollis O. Nurk. Kuna peakoosoleku aeg langes ühte seltsi 12. aastapäevaga, siis esimees andis ülevaate seltsi möödunud tegevusest.

Kaubandus-Tööstuskoja nõunik Mändwere tervitas Tartu koupmehi, esitades koosolekul uue ärimaksu seaduseelnõu kava. Kõne võeti kiiduavaldustega vastu. Järgmisena kõneles Kaubandus-Tööstuskoja sekretär Lahe, andes ülevaate Inglismaa kaubandusest, eriti väikekaubandusest ja selle maksustamisest.

Peale ettekandeid esitati aruanded ja eelarved, mis esitatud kujul kinnitati ja vastu võeti. Juhatuse koosseis, samuti ka rewisjonikomisjon waliti endises koosseisus tagasi. Üleriiklikule kaupmeeste kongressile, mis peetakse aprillikuus, otsustati saata 6 saadikut. Edasi otsustati seltsile muretsedo uus lipp, kuna wana on muutunud tarwitamiskõlbmatuks.

Läbirääkimiste all käsitati kaupmeeste pühaderahu küsimust. Koosolijad rõhuwa hääleenamusega otsustasid, et kaupmeestele tuleks seadusega kindlustada pühaderahu, kaasa arwatud ka toiduainete kauplejad.

Kolm Rakwere poissi pages Tartu „jahti pidama"

Põgenikkudel oli kaasas püstol ja püssipadrunid

Täna hommikul pidas raudteepolitsei Tartu jaamas kinni 3 poissikest, kes olid siia põgenenud Rakwerest. Poisid äratasid kohe kahtlust. Ülekuulamisel tunnistasid nad üles, et reis Rakwerest Tartu oli võetud ette wanemate teadmata. Põgenikkudeks osutusid Leonhard A. 14 a. wana, Paul R. 15 a. wana ja Lembit L. 16 a. wana. Kaks esimest neist käiwad algkoolis kuna wiimasel on juba koolipäewad seljataga. Poistel oli kolme peale kaasas ka suur 9 mm püstol ja 169 püssipadrunit. Noored seiklejad seletasid politseile, et sõitnud siia oma sugulaste juurde ja kawatsenud ka „metsas weidi jahti pidada".

Poisid toimetati kriminaalpolitseisse, kus nad ootawad wanemate saabumist, kes oma pagenenud wõsud Rakwerre tagasi wiiwad.

Uusi annetusi mootorsaani heaks

Seni annetatud „Postimehe" laudu 2728 kr. 40 snt.

Lisaks waremalele annetustele on wiimaste päewade jooksul tulnud annetusi piiriwalwe mootorsaani muretsemiseks ja surmasaanud piiriwalwurite perekondade toetuseks mitmesugustelt asutistelt ja isikutelt järgmiselt: Eesti Noorsoo Kaswatuse Seltsi Tütarlastegümnaasiumi 2-b klassi õpilastelt — 5,55 kr., E. O. — 1 kr., L. L. K. P. — 1 kr., H. Treffneri progümnaasiumi 4. klass — 20 kr., A.-S. E. M. Uswansky ja Pojad ametnikud, meistrid ja töölised — 31 kr., Ratsarügemendi üleajateenijate kogu — 50 kr., Tartumaa Naiskodukaitse Jõgewa jaoskond — 10 kr., Kudina walla elanikud: J. Kask — 2 kr., G. Kõrgwee — 2 kr., H. Wadi — 2 kr., A. Laumets — 1 kr., L. Peetsu — 0,50 kr., A. Tammeland — 0,50 kr., W. Wisser — 1 kr. ja E. Nüpsik — 0,10 kr., siis H. H. — 3 kr., O. Ottas — 1 kr., H. Kase — 1 kr., H. K. — 1 kr., L. R. — 1 kr., R. T. — 1 kr., S. K. — 0,50 kr., J. P. — 1 kr., W. S. — 1 kr., L. T. — 0,50 kr., W. K. — 2,50 kr., S. K. — 0,75 krooni.

Seni on „Postimehe" laudu annetatud mootorsaani heaks üldse 2728 krooni 40 senti.

Ühtlasi on tulnud annetusi ka mõrwatud piiriwalwurite perekondade toetuseks lisaks senistele annetustele järgmiselt: Tartumaa Naiskodukaitse Jõgewa jaoskond — 10 kr., H. H. — 3 kr., O. Ottas — 1 kr., H. Kase — 1 kr., H. K. — 1 kr., L. R. — 1 kr., R. T. — 1 kr., S. K. — 0,50 kr., J. P. — 1 kr., W. S. — 1 kr., L. T. — 1 kr., W. K. — 2,50 kr., S. K. — 0,75 kr. ja E. T. — 3 krooni.

Tartusse asutatakse uus naisorganisatsioon

Juba pikemat aega on mõnedel Tartu naistel mõttes mõlkunud töötawate naiste organisecrimise küsimus. Elu on näidanud, et mitmesugustel tööaladel töötawad naised saawad sageli kannatada waid sellepärast, et nad on naised, kuna neid toetawat organisatsiooni ei ole.

Uue naisorganisatsiooni nimi on „Töötawate Naiste Ühing". Selle ühingu ümber kawatsetakse organiseerida suured naiste hulgad mitmesugustelt tööaladelt. Ühing hakkab töötama sektsioonide alusel, millised moodustatakse huwialade järele.

Kalasportlaste kodu awamine päewakorras

Õngespordiselts „Kalur" pidas aastakoosolekut

Tartu õngespordi selts „Kalur" pidas 6. märtsil Suurturg 17 peakoosolekut, algusega kell 11. Koosolekut juhatas seltsi esimees hr. E. Spekow, protokollis J. Tankson.

Aruandest nähtus, et selts on kaswanud üheks tugewamaks, omades 150 liiget. Eelarwe oli tasakaalus 341 kr. 50 sendiga.

Waliti 5 juhatuse liiget wanuse tõttu wäljalangenute asemele ja nimelt hr-ad Eugen Spekow (endine tagasi), Jaan Tankson, Karl Rätsep, Oskar Lepp (endine) ja Georg Lind (endine); asemikkudeks K. Karro, A. Koolmeister ja Ed. Wint.

Rew. komisjoni waliti hrad A. Wedo, J. Randam ja E. Jonm; asemikud hrad A. Alt ja Th. Kurwits.

Pidutoimkonda waliti hrad. J. Tankson, O. Lepp ja D. Jürgens, J. Woog ja K. Rätsep, asemikud K. Karro ja E. Wint.

Arutusele tuli ka seltsile kodu awamise küsimus, milles peakoosolek jättis juhatusele wabad käed.

Juriskonsuldiks waliti wandeadwokaat Leonid Kaart (Wõidu t. 3).

Linnawahelise Emajõe osa rentimise otsustas peakoosolek jaatawalt ja jättis juhatusele wabad käed enampakkumisel seltsi majandusliku kandejõu kohaselt.

Ataman Mihhael Tumanow

Kuulus wene kasakas Mihhael Tumanow esineb restoran „Eedenis", esitades originaalset kasakate tantsu „Lezginkat" — kuue noaga. Esinejа saab suurte kiiduawalduste osaliseks.

Koduse kaswatuse loengud Perenaiste Seltsis

Tartu Perenaiste Selts korraldab käesolewal tegewusehooajal seeria loenguid koduse kaswatuse üle. Loenguid peab meie tunnud koduse kaswatuse eriteadlane pr. Ella Treffner.

Koduse kaswatusele, kui ühele tähtsamale tegurile meie noorte arenemisel, edasijõudmisel, iseloomu ja teowõime wäljakujunemisel, olgu piihendaiud suurim tähelepanu. On aeg, et meie emad kõigi oma suurte ja wastutusrikaste ülesannete kõrwal tõstaks wäärikale kohale ka teadliku lastekaswatamise meie kodudes.

Kui juhime oma lapsi juba ündimisest saadik teadlikult, suudame paljudki wäärnähteid ära hoida. Ühtlasi kaswatame selle laudu noorsoo, kes on rõõmuks oma wanematele, wäärikaks ühiskonnaliikmeks ja wastutuswõimeliseks riigikodanikuks.

Loengud on igal esmaspäeval kl. 8 õhtul Naiste Karskusliidu ruumides, G. Adolfi 23. Osa wõtta wõiwad kõik asjasthuwilatud.

Kõnesid ja koosolekuid

Tartu Perenaiste Seltsi loengu-õhtu on esmaspäeval, 7. märtsil kl. 20 Naiste Karskusliidu ruumides, G.-Adolfi 22. Kawas: pr. Ella Treffneri loeng koodusest kaswatusest.

Heliloija Ed. Tubin wälismaalt tagasi

Tartu Meeslaulu Seltsi koorijuht ja „Wanemuise" muusikajuht heliloija Eduard Tubin jõudis wälismaalt tagasi, kuhu ta siirdus weebruarikuu alul. Ed. Tubin wiibis oma reisi kestel Ungaris ja Austrias, kus peatus pikemalt Budapestis ja Wiinis, tutwunedes sealse muusikaeluga. Muuseas tegi ta sealsetes linnade ska ecltõid Tartu Meeslaulu Seltsi wäliskontsertreisiks, mis toimub käesoleva aasta suwel.

Kontsert Pauluse kiriku oreli heaks

Tartu Helikunsti Selts korraldab pühapäeval, 13. märtsil wainuliku kontserdi Pauluse kirikus, mille sissetulek läheb Pauluse kiriku oreli heaks. Ettekandele tuleb G. F. Händeli oratoorium „Messias" Seltsi 70-liikmelise segakoori, sümfoonia-orkestri, oreli ja meie tuntumate solistide kaastegewusel.

Akadeemilise Maleklubi wälkturniiri tulemusi

J. Raud ja J. Roots esikohal

Pühapäeval korraldas Akadeemiline Maleklubi üliõpilasmaja lugemissaalis esimese selle semestri wälkturniiri oma klubi liikmetele. Turniiri algusels oli kohale ilmunud wähewõitu maletajaid. Tulemused kujunesid pärast mõnetunnilist mängu järgmiseks: 1. ja 2. olümpiamees J. Raud ja J. Roots, kummalgi 7 punkti, 3. Kiidmaa — 6 punkti, 4. Gabowitsch — 5 punkti, 5. ja 6. Jõgi ja Lepik — 4,5 punkti, teistel wähem.

Kuna see turniir oli kogu turniiride sarja (5 turniiri) esimene kohtumine, siis on weel ees neli üksikturniiri. Järgmine wälkturniir peetakse pühapäeval, 20. märtsil. Iga üksikturniiri wõistlejatele arwatakse punkte järgmiselt: 1. koht — 10 punkti, 2. koht — 9 p., 3. koht — 8 p. jne.

Wõib weel märkida, et Akadeemilise Maleklubi walikturniir algas 3. märtsil 8 osawõtjaga. Selle turniiri neli esimesele kohale tulejat wiiakse üle 1. klassi. Peakonkurendiks on selles turniiris Sauks, Lepik, Kord ja Kiidmaa.

Lillepott kukkus pähe

Pühapäewa lõunaajal kukkus Poe tänawal lillepott pähe Emmeline Tigasele. Naine oli kl. 2.15 min. paiku kõndinud Poe tänawal. Jõudnud maja nr. 9 kohale, ootamatult langes üalt lillepott, kukkudes Emmeline Tigasele pähe. Kannatada saanu läks ülikooli 1. haawakliinikusse, kus selgus, et kõrgelt kukkunud lillepott on tekitanud pealaele nahahaawa. Wigastus kuulub kergete liiki.

Politsei, kellele tehti sündmus teatawaks, selgitas, et wigastuse tekitanud lillepott oli kukkunud Poe tän. majas nr. 9 elutsewa Jüri Oru korteri akualt.

Homseid sünnipäewi

Linnaametnik L. Riesemann 70-aastane

Tartu linnawalitsuse rahanduseosakonna ametnik Leon Riesemann saab homme 70-aastaseks. L. R. on sündinud 8. märtsil 1868. a. Tartumaal Saadjärwe wallas Woldi mõisas walitseja pojana. Linnawalitsuse teenistusse astus 1. märtsil 1920. a., kus töötab praeguseni. Elawalt osa wõtnud seltskondlikust tegewusest, mitme jahiseltsi liige, Tartu Tuletõrjes alates 1910. a. ja praegu korrapidajate osakonna auliige.

Advokaat M. Kutti 50-aastane

Teisipäeval, 8. märtsil saab 50-aastaseks Rakweres elutsew wandeadwokaat Martin Kutti. Sünnipäewalaps on Rakweres üldtuntud, kuna ta waremalt oli kord linnapea ja ka ringkonnakohtu abiesimees.

Martin Kutti sündis Pärnumaal, Talli wallas talupidaja pojana. Hariduse sai Pärnu gümnaasiumis ja Peterburi ülikoolis, kus lõpetas õigusteaduskonna 1912. a. kewadel. Ülikooli lõpetamise järel hakkas töötama adwokaadi abina. 1917. a. waliti Rakwere linnapeaks. 1919. aastal oli Wiljandi-Pärnu rahukogu piirkonnas jaoskonnakohtunikuks ja sama aasta sügisel waliti Rakwere-Paide rahukogu alaliseks liikmeks. 1920. aasta weebruaris sai sama rahukogu abiesimeheks. 1921. a. lahkus abiesimehe kohalt, hakkas töötama Rakweres wannutatud adwokaadina. M. K. on abielus ning kolme lapse isa. Alalise töö kõrwal wõtab ta energiliselt osa seltskonnatööst. On kauemat aega olnud noorkotkaste maleva wanemaks, Rakwere Weeremängu Seltsi asutajaid liikmeid jne.

*

Eduard Lukk, Tartu maa-arst, sünd. 8. märtsil 1855. a. Pada wallas Wirumaal.

Heinrich Riikoja, Tartu ülikooli zooloogia professor, sünd. 8. märtsil 1891. a. Järwamaal.

August Lind, Kambja 6-kl. algkooli õpetaja, Hariduseseltsi esimees ja Hoiu-Laenukassa juhatuse liige, sünd. 8. märtsil 1897. a. Kambja wallas Tartumaal.

Karl Siiliwask, õpetaja ja seltsitegelane, sünd. 8. märtsil 1899. a. Weriora wallas Wõrumaal.

Rahaasutiste pühapäew

Üle maa hulk panku pidas peakoosolekuid

Möödunud pühapäew ehk kujunes n.ö. rahaasutiste pühapäewaks, sest üle maa mitmel pool peeti hulk pankade aastapeakoosolekuid. Kõikjal selgus, et rahaasutised on töötanud edukalt.

Wõru Ühispangal 6800 kr. puhaskasu

Pühapäewal pidas Wõru suurim rahaasutis, Wõru Ühispank oma peakoosolekut. Panga äriaasta näitab, et 1937. a. aruanne on tasakaalus kr. 888,918,57-ga ja sama aasta on puhaskasu jätnud kr. 6801,42, millest tagawarakapitaliks arwati kr. 1240,28 ja osakasuks liikmetele kr. 3276.—

Waliti tagasi kõik wanuse järgi wäljalangenud.

Nõukogusse waliti tagasi Wilk. Erlemann ja Eust Käw, juhatusse dr. Joh. Verk ja rewisjonikomisjoni Gust. Melts.

Puka Ühispangal edukas aasta

Pühapäewal peeti Puka ühispanga aastapeakoosolekut, kus kinnitati möödunud aasta aruanne 15.401,77 kr. suuruses. Peakoosolekul otsustati tõsta eelarwe korras panga asjaajaja kuupalka 170 kroonilt 200 kroonile, mis tinginud töö suurenemisest. Möödunud aastal on tõusnud laenud 56 proc. ja hoiusummad 37 proc. wõrra. Aasta lõppes 2723.07 kr. ülejäägiga, millest määrati kinniswara muretsemisfondi 1200 kr., toetuseks Puka tuletõrjele 100 kr., Kuigatsi ja Aakre tuletõrjele à 50 kr., Priipalu tulet. 21,81 kr.

Juhatusest wanuse läbi wälja langenud H. Kuus ja nõukogust K. Kuus ja J. Roose waliti tagasi.

Tõrwa Ühispangal ligi 4000 kr. ülejääki

Pühapäewal pidas Tõrwa ühispank oma aastapeakoosolekut, kus kinnitati möödunud tegewusaasta aruanne tasakaalus 43.571,92 kr. juures, kusjuures ülejääki oli 3.956,99 kr. Liikmetele otsustati maksta diwidendi 8 protsenti. Wanuse tõttu wälja langenud juhatuseliikmed Jaan Hiiop ja Jaak Maaten ja nõukogu liikmed G. Sumberg, J. Päis ja J. Wuin waliti tagasi. Tagasi waliti ka rewisjonikomisjon terwes koosseisus — K. Perandi, J. Tangsoo, J. Tartus, A. Eichenbaum ja A. Käärik.

Pankade aastapeakoosolekul Rakweres

Nädalate wahetusel peeti Rakweres miinu suurema panga korraliji aastapeakoosolekuid, kus täiendawaid waliniiji peeti juhatuste ja nõukogude koosseisudes.

Wirumaa ühispanga juhatusest langes wälja esimees Karl Rajos, kes peakoosoleku poolt tagasi waliti. Nõukogust langesid wälja Ups, Riiütel ja Wann. Tagasi waliti Ups ja Wann ja uue liikmena Malla. Panga möödunud aasta tegewus oli wäga claw. Kulude-tulude aruanne oli tasakaalustatud 106.168 kr. Liikmetele otsustati diwidendidena tagasi maksta 8 prot.

Rakwere ühispanga juhatusse waliti tagasi wanuse järgi wälja langenud juhatuse esimees Gustaw Püss. Nõukogu waliti tagasi T. Murd ja R. Müür. Rewisjonikomisjoni waliti tagasi A. Mangur. Panga aruanne oli tasakaalustatud 161.712 kr. Diwidendi maksetakse 7 prot.

Rakwere Majaomanikkude Panga peakoosolekul waliti juhatusse tagasi Hans Ruus ja nõukogu Jaan Teder, R. Pajos ja Aug. Aari. Diwidendo maksetakse 6 prot.

Rakwere Laenu-Hoiu Kassasse waliti juhatusse tagasi R. Raid. Nõukogust langesid wälja A. Wõõlmann ja R. Jürgens. Tagasi waliti A. Wõõlmann, ning uueks liikmeks A. Lemnits.

R.-Jõesuu Ühispanga läbikäik 878.209 kr.

Pühapäewal peeti Narwa-Jõesuu ühispanga aasta-peakoosolek „Kalju" ruumes. Läinud aasta aruande, millest nähtub et nimetatud panga üldläbikäik on olnud 878.209 kr. 4 s., võeti wastu. Puhaskasu on saadud 1022 kr.

Ühispanga juhatusse waliti tagasi W. Mäepere. Panga nõukogusse waliti wanadest tagasi J. Leisner ja P. Oraiwa ja uueks G. Janno ja M. Kuiwa. Rewisjonikomisjoni waliti wäljalangenud liige M. Loi tagasi.

Kommertsgümnaasiumi wilistlaslased olid koos

Pühapäewal peeti Tartu Kommertsgümn. Wilistlaskogu peakoosolek, millest wilistlasi wõttis osa erakordselt rohkesti. Koosolekut juhatas A. Mäe ja protokollis K. Wäärsi. Ettekandtud aruannetest selgus, et Wilistlaskogu tegewus on olnud möödunud aastal hooghe, on ellu kutsutud laulukoor, korraldatud õpilastele kirjandite wõistlus jne. Tegewuskawast wõiks märkida kawatsust korraldada suwipäewi Wiljandi ja Tõrwa ümbruses ja pühitseda Wilistlaskogu 15. aastapäewa.

Juhatuse juurde moodustatakse lendude esindajate kogu, et saawutada tihedamat kontakti kooli wilistlaste wahel.

Juhatusest wälja langenud liikmed A. Peets, A. Ambo, P. Panarik ja A. Kaukar waliti tagasi. Rewisjonikomisjoni said J. Woitka, E. Ülper ja prl. S. Pokots.

Koosolekule järgnes ühine kooswiibimine, millest wõttis osa 130 wilistlast.

Tulekahju Worbuses

Tartu Wabatahtlik Tuletõrje likwideeris suurema õnnetuse

Täna warahommikul süttis põlema Tartust umbes 4 km kaugusel Worbuse tee ääres asuwa Kangru talu elamu, mis kuulub ärimees Keissile. Hoone oli süttin. seespoolt ja seepärast elanikkude taiplikkus päästis kogu talu tuleroaks langemast. Niipea kui märgati tuld olid suletud elamu uksed ja aknad takistades nii tõmbust ja tule wäljapääsu. Joosti Tähtwere mõisa, kust 4. suurtükiwäe grupi korrapidaja ohwitser alarmeeris telefoni teel tuletõrje.

Kohale sõitsid esimesena Wabatahtliku Tuletõrje ronijad, kes warsti tule likwideerisid. Wett wõeti mootorpritsiga lähedalasuwast tiigist. Selgus, et põlenud oli puust wahesein, mille kõrwal asus korsten. Arwatawasti tuli süttis korstnast, mis oli ehitatud serwiti kiwidest ja seetõttu wäga õhuke. Kahju suurus on esialgu selgumata. Nagu arwawad asjatundjad, oleks tulikahju wõinud kujuneda suureks kui tuli oleks pääsenud wälja, sest läheduses asuwad talu kõrwalhooned sündlikatusega, mis suure tulega kiidlasti oleksid süttinud.

Õõwalwe apteekides

Öö wastu teisipäewa on awatud järgmised aptegid: B. Krasting, Wõidu tän., J. Lill Narwa tän. nr. 20 ja linnaapteek raekojas.

Kiriklikke teateid

Ülikooli kirik. Palwepäewal, 9. märtsil, kl. 10 h. jumalateenistus; laululehed; Cantate Domino koori laul. Kl. ½7 õhtul liturgiline jumalateenistus armulauaga; laululehed: sopran-solo pr. dr. L. Tõber. Armulauale kirjut. koguduse kantseleis, Wallikraawi 25, kl. 4—5 p. l. Op. J. Köpp.

Nõo kirik. Kolmapäewal, 9. märtsil palwekolmapäewa jumalateenistus kirikus kell 10.30. Armulaud, laululehed. Juhtus cand. theol. P. Ilwopuu. Op. A. Kruus.

Rannu kirik. Esmaspäewal kell 18 jumalateenistus Werewi Mõldril, teisipäewal kell 15 Rannu rahwamajas.

Palwepäewal kell 11 Walguna koolimajas, kell 15 Rannaküla Kondil ja Rannu kirikus kell 19 jumalateenistus armulauaga. Kõlalisena juhistab õpetaja Hanson Tallinnast.

Op. A. Watter.

Tartu kinod

Apollo. Gary Cooper ja Jean Arthur jensatsioonilises seiklus- ja armastusfilmis „Mr. Leeds seikleb linnas".

Ateen — „Jluja Karla seiklused". Heinz Rühmann, Sibille Schmitzi ja Karin Hardtiga peaosis.

Metropol — „Kollase draakoni eskadrill".

Central — „Eeskujulik abielumees". Nimiosa Heinz Rühmann.

Laine: „Kondorjeer", Luis Trenker'iga.

Kaitsemalewa teated

Naiskodukaitse 7. jsk. liikmete õhtu jääb ära teisipäeval 8. märtsil. Järgmine liikmete õhtu on 15. märtsil.

Nõukogude atashee kutsuti tagasi

ETA. Warssawist, 7. märtsil. (Havas). Nõukogude Liidu sõjawäeline atashee Warssawis kolonel Võbalko on kutsutud ootamatult Moskwasse. Nõukogude Liidu saatkonnas seletatakse, et koloneli tagasisõidu tähtpäew ei ole weel teada. Ühtlasi öeldakse, et kolonel Võbalko ootamatu kutsumine Moskwa on ühenduses õnnetusega, mis on juhtunud tema pojale.

Iga isa ja ema tellib oma pojale ja tütrele meie parema noorsooajakirja „LASTELEHE"

Kõwu tuuli

Teisipäeval: öösel tormiseid, päeval kõwu loode- ja põhjatuuli. Muutlik pilwirus. Lumehood ja kerge külm.

Eestis oli täna hommikul 0—2 kraadi külma ja walitses torminе ilm ühes kergete lumesadudega.

Wastutaw toimetaja: **Jaan Kitsberg.**
Wäljaandja: **E. K./Ü. „Postimees".**
Trükitud „Postimehe" trükikojas Tartus.

Tallinlased olid libedal parketil wõidukad

Tartus peeti tantsuwõistlusi. Eesti tantsumeistri tiitel jäi möödunud aasta meisterpaarile

Laupäeval ja pühapäeval peeti Tartus Eesti esiwõistlused moodsates tantsudes, millest wõttis osa kümmekond tantsijatepaari Tallinnast ja Tartust. Wõistluste korralrajaks oli Esimene Eesti Tantsudpetajate Ühing. Laupäeval peeti eelwõistlused J. Adamtau tantsukooli ruumes ja pühapäeval tansiti „Sinimandria" suures saalis. Mõlemal õhtul jälgis wõistlusi hulk tantsuhuwilisi.

Eriti pinewaks kujunes jõukatsumine libedal parketil kahe parima tantsijatepaari wahel, kes mõlemad kandideerisid Eesti meistri nimele. Meistritiitlit kaitses möödunud aasta meister Eugen Rand, kelle ainukeseks tõsiseks konkurendiks oli 1936. a. meister Raiwo Waikna — mõlemad Tallinnast. Peale pikemat kaalumist 9-liikmeline žürii otsustas Eesti meistri tiitli 1938. aastaks anda Eugen Randile ja prl. Hilda Krollile. Kuna teiseks jäänud tantsijate paar eriti silma paistis keerukate trikksammude ja elawa stiiliga, kuulus kaotajale publiku enamiku poolehoid — seepärast žürii otsus wõeti wastu protestiga ja kuuldus ka wilekontserti. Üldiselt esikohad langesid teenitult Tallinna paaridele.

Wõistluste tehnilised tulemused kujunesid järgmiseks:

Eesti meisterpaar — Eugen Rand ja Hilda Kroll (Tallinna tantsuklubist „Must-Kuld"), kes waremalt korduwalt olnud Eesti meistriks.

2) Raiwo Waikna ja Mary Waikna (Eesti Tantsuspordi Klubi).

3) Richard Kütt ja Elma Roots (Tallinna tantsuklubi „Sini-Walge"); 4) Ludwig Jossi ja Agathe Uetti (Tartu meisterpaar).

Seega A klassi jäid: 1) Richard Kütt ja Elma Roots („Sini-Walge"), 2) Ludwig Jossia ja Agathe Uetti (Tartu), 3) Ewald Baumwerk ja Olga Kalmet („Sini-Walge") ja 4) Ants Nael ja Ella Madisoo („Must-Kuld").

B klassi jäid Ants Pihu ja Aino Walmet (Tartu), ja C klassi: 1) Raimund Raidle ja Walwe Waigla (Tartu), 2) Olaw Merilo ja Lydia Gaisbaimer („Sini-Walge"), 3) Elmar Roo ja Daisy Salundi („Must-Kuld"), 4) Ants Piir ja Aino Kaariste (Tartu).

Suusõnalisel vähempakkumisel antakse välja

veiseliha, rasva ja seapeki

laukimised Tartu garnisonis asuwaile sõjaväe üksustele aiajärgu peale 1. aprillist kuni 30. septembrini 1938. a. 1) Ratsarügemendi staabis, Lembitu platsil 18. märtsil s. a. kell 11 ja 2) 3. Suurtükiväe grupis, Ropka mõisas 18 märtsil s. a. kell 15. Pakkumistest osavõtjatel tuleb maksta enne pakkumist vähempakkumist korraldavale komisjonile tagatis 5% pakutud hankesummast. Hanke- ja lepingutingimustega võib tutvuneda koha peal kella 9—13.

MAJANDUSÜLEM.

Kõiki, kellel on nõudmisi või kohustusi surnud

Jaan Aleksander Rekand'i

pärandustombu vastu

palume teatada kirjalikult oma aadress ja summa hiljemalt 12. märtsiks 1938. a., et oleks võimalik kokku kutsuda kreeditoride koosolekut vara otstarbekamaks realiseerimiseks. Kirjad adresseerida Jlmar Kiirats'i nimele Tartus Aleksandri 99—1. HOOLDAJAD.

OSTMISED

Soovitakse osta

paadiwanni ja bajaani

Pakkumised mõlemile „Postimehe" rmtkpl. ms. „Vann".

Kohe tarvis

piimatoojat

50—60 liitrit iga päev. Turu 52.

Soovitakse osta tarvitatud

jalgratas

Teat. firma ja hinnaga „Postimehe" rmtkpl. „Jalgratas" all.

Vajatakse kiiresti korralikku

piimatoojat

50 liitrit, Herne t. 55, poodi.

TÖÖ OTSIMISED

Lp.

Daamid!

Kauemat aega pr. E. Masingu rõivaõmblemise töökojas töötanud, vilunud, kutsega tööline,

õmblen

nüüd Kesk t. 13—7, II korral. Austusega E. Mooses.

Võimaldage gümn. haridusega 22-a., energilisele tütarlapsele

teenistust,

kas kassasse, ärri, kontorisse või mujale. Varem töötanud mitmel alal. Kirjad „Postimehe" raamatukpl. „Edasipüüdja 183" all.

Pika raske kannatuse järel uinus vaikselt igavesele unele 4. märtsil 1938. a. kell 9.30 õhtul minu armas mees

Sergei Järveson

sündinud 19. oktoobril 1868. a.

Kirstupanek 8. märtsil kell 7.30 õhtul leinamajas, Fortuuna t. 5. Matmine 9. märtsil kell 2 Maarja kalmistule. Palun kõiki sugulasi, sõpru ja tuttavaid ära saatma tulla.

Vaikses leinas naine

Lühikese raske haiguse järel uinus igavesele unele 5. märtsil 1938. a. kell 13.30 päeval minu armas abikaasa, meie kallis unustamatu isa ja poeg

Hendrik Konsvek

sünd. 17. septembril 1885. a., surn. 5. märtsil 1938. a.

Valusas leinas mälestavad **abikaasa, tütar ja ema**

Kirstupanek 9. märtsil kell 16. Matmine 10. märtsil s. a. Võnnu vanale kalmistule kell 14 päeval.

---

5. märtsil 1938. a. surnud sugulast

Hendrik Konsvek'i

leinavad

J. Adoberg perek.
H. Adoberg perek.

Lühikese raske haiguse järel suikus igavesele unele

härra Kurt Jansen

meie kauaaegne truu kaasametnik ja sõber, keda meie kunagi ei unusta.

Matmine 9. märtsil kell 4 p. l. Niguliste kirikus Tallinnas.

Eestimaa Põllumajanduse ja Tööstuse A.-S. Estakland'i juhatus ja kaasametnikud

---

Otsin
passija-
kohta, asutuse kontoriruumide koristajaks, või maias passijaks olla. Keedan, olen aus, töökas; väga head soovitused suurtelt isikutelt ja tunnist. „Postimehe“ rmtkpl. „Kv. 126“.

Vilunud
mölder
soovib kohta. Olen töötanud moodsamais püüliveskeis. Kirjad „Postimehe“ rmtkpl. „Mölder 50 P.“.

Alati saadaval igasugusteks vedudeks 5-tonniline
veoauto
Õnne tän. 27—8.

Aasta-
põllutöölisi
perekonnaga, vajab **Väimela põllutöökool.** Sooviavaldused saata koolijuhatajale, Väimela postiagentuuri.

Petseri Aj. Maavalitsus vajab
maainseneri ja 2 teemeistrit
Nendele kohtadele kandideerijail esitada Maavalitsusele hiljemalt 20. märtsiks s. a. sooviavaldused ühes vastavate dokumentidega, teenistustunnistustega ja elulookirjeldusega.
PETSERI AJ. MAAVALITSUS.

Elan nüüd Riia (end. Lodja) tän. 14.
Hambatehnik
B. VEBER

„Postimehe“ kuulutuste peale eelmisest tööpäevast kl. ½11-st kuni tänna kella ½11 saabunud

kirjad

Märgusõna	Arv
Abiline 2	1
Aastal 1938	10
Aus 1000	4
Ats	1
Casus	5
Dulcinea	1
Eeskujulik	3
Helvi	6
Hea juhus 4200	5
Jaan 27	2
Isikut. nr. 436, 454	2
J. K.	1
Ilus kodu	6
Juhi abi	1
J. 6	1
Kevade ootel	1
Katus	1
Kr. 750	1
Karjaravitseja 577	1
Korras maja 4190	3
Korralik tuba 4255	2
Kiire soovija 100	1
Kus enne tootanud	2
Lot. piet. 1766	2
L. S. H.	8
Matemaatika	1
Mihkel 33, Mart 23	2
Oma kolle	1
Ostja Räpinast	1
O. N. S. V.	1
Ostja maalt	1
Ostja Petserist	1
Pruugitud	1
Ratas 200—500	1
Retuš	4
Saatus	2
Siimu	1
Talu ja äri	1
Tasuv ehitus	1
Tunnen üksildust	14
Tööline kr. 100	2
Tõsine ostja	1
Teenistuskoht 162	1
Tööarmastaja 30	1
Uus kevad	6
Uus masin	1
Uudis	1
Vesiveski	1
Vaikne õnn	1
Väike talu 4133	1
Äri III	2
Õnn meile	6
Õnn peitub isikus	17
Üksik daam	1
X	4
154	1
3+3 = 7	1
4205	1
4039	1
4066	1
9123	1
9470	2
99	1

Kirjad hoitakse alal üks kuu, arvates saabumise päevast. Kirjad antakse välja kuulutuse kvitunsi ettenäitamisel.

Uinus igavesele unele meie unustamatu armas abikaasa, isa ja vanaisa

Juhan Ots

Sünd. 19. juunil 1867.
Surn. 5. märtsil 1938.

Muldasängitamine Tartu Maarja kalmistule 9. märtsil kl. ½2.

Vaikses leinas
abikaasa, lapsed ja lapselapsed

Raske kannatuse järel lahkus 78 eluaastas meilt meie armas emake

Liina Meister
(sünd. **Jakovits**)

Puusärkipanek esmasp., 7. märtsil kell 8 õhtul Salme tän. 4. Ärasaatmine sealtsamast 8. märtsil kl. 5 p. l.

Vaikses leinas
tütred, tütrepoeg ja väimees

Vajatakse vilunud
kanganõelujat
Lähemalt O-ü. Meltsi villa- ja riidevärvimise tööstus Tartus, Pikk 12, kella 10—11.

Ära anda südalinnas käidavas tänavas
kaupluseruum
ühes vähese sisseseade ja kaubaga. Üür 30 kr kuus. Väramaks umbes 250 krooni. Kirjad „Postimehe“ rmtkaupl. „Ruum 4288“ all.

„Vanemuise“ teater
Saksa teatris
Esmasp., 7. märtsil kl. 20 (8 õhtul)
72. korda. Rahvaetendus 25—85 s.
Rohelisel aasal
V. Tolarski oper. 3 v.
—
Teisip., 8. märtsil kl. 20 (8 õhtul)
11. korda. Rahvaetendus 25—85 s.
RÄTSEPAD SILLAMÄTSIL
R. Blaumani rahvatükk 3 vaat. 6 pildis.

TÖÖ PAKKUMISED

Laste juurde
tarvis korralikku, viisakat inimest. Rääkida Kreutzwaldi t. 2—1 (Tähtvere linnaosa).

Vilunud
luku-seppa
kes tunneb ka hästi auto remonttööd, vajatakse kestvale kohale. Raekoja t. 60, Tartus.

Vajatakse korralikku ja puhtustarmastajat
teenijat,
kes iseseisvalt keeta oskab. Tunnistused vajalikud. Tulla Eha tän. 28—1, kella 15—17.

Korralikku, keetaoskajat
teenijat
vaja. Tähe t. 134, kella 3—5 või G. Adolfi t. 8, lihaäri.

Kingsepa
õpiõpissi
on tarvis. Raekoja tän. nr. 37.

Hästi tasuv tööstus ja äri vajab kohe mees- või nais-
osanikku-kassahoidaja:
kapitaliga kr. 1000—2000. Kirjad „Postim.“ rmtkpl. „Kapital hästi kindlustatud“.

Vajan vilunud
ettelandjat
Võru t. 2, restorani.

Kone tarvis ärasõiduks provintsi kahte kenat
puhveti-preilit
ja
ettekandjat
Ilmuda täna, 7. skp. kl. 16—18 hotell „Eeden“, Aia t. 10. Telef. 668.

Tartu parimasse juukseärisse vajatakse 1. apr. alates täiesti vilunud
lokkijat
kes oskab iseseisvalt töötada elektriloki aparaadiga. Teat. „Postimehe“ rmtkpl. „Parim tööjõud“ all.

Maale suuremasse majapidamisesse on tarvis kahte naisemeest
põllutöösuiast
Kaupa teeb maaomanik 10. märtsil kell 11 p. „Odessa“ hoovimehe korteris vastu Kaubahoovi. Tunnistused end. kohast tarvilikud.

MÜÜMISED

Müüa kiiresti vana
vakutaiu
Krüüdneri v. Poka külas „Paena“ talu. Krunt 85 rvkm., ühes tükis, jõgi juures. Põldu 40, heinam. 22, metsa 9 vkm. Hind kr. 6900, osa võib võlgu jääda. Omaniku aadr.: K. S. Kavilda p.-ag. Telef. Kavilda 2.

Müüa
aedniku vanker
Sünnis ka muuks veoks. Sõbra t. 37, töökojas.

Müüa täiesti korras meesterahva
jalgratas
Näha kella 19—21 Linda t. 3—4.

Ömblus-masinajalg
müüa. Kastani 54—1.

Tartu majaomanikud, kellel on
maja
müüa väärtus. 7000 kr. kuni 13.000 kr., palun teatage „Postimehe“ rmtkpl. ms. „Kindel ostja 13.000“ all.

Müüa
2 autot,
üks sõidu- ja t. veoauto. Eha t. 15—1, tel. 10-13.

TÖÖ OTSIMISED

Üksik proua otsib
kohta
Valdab kohalikke keeli, võib muusikas algõpetust anda. On iseseisvalt majapidam. juhtinud ja oskab keeta. Armastab lapsi. Omab paremad tunnistused. Teat. „Postim.“ rmt.-kpl. „4286“.

OSTMISED

Soovin osta lubja-(aia-)
pritsi
Võib ka korrast ära olla. Pikk t. 33—2 või „Postimehe“ rmtkpl. „Aiaprits“ all.

Soovin osta vähepruugitud, kattega
lapsevankrit
Teat. „Postim.“ rmt.-kpl. „Lapsevanker 4304“.

Vajatakse alalisi
piimatoojaid
pikema aja peale. Saekoja tän. 3, piimakaupl.

Vajan alalist
piimatoojat
Meltsiveski 82, poodi.

Korteri PAKKUMISED

Korter
ühetoaline, saada. Küsida Narva 121—5, majahoidjalt.

Kaks tuba
ilma mööblita, üks suur, teine väike, uus remont. Gustav Adolfi 54—1.

Ära anda üks või kaks
tuba
Küsida Lille t. 13—10.

Aia sees asuvad 3- ja 2-toaline
korterit
ühes verandaga üürile anda. Küsida Võru 24, majahoidjalt.

TUNNID

Soovitakse
järeleaitajat
vanema kursuse üliõpilast kõigis aineis keskkooli kava ulatuses. Kirjad „Postim.“ rmt.-kpl. „Järeleaitaja“.

MITMESUGUSED

Keskeas poissmees, kr. 140 kuuteenistusega, soovib
TUTVUST
vabade neidudega, 20—26 a., pikema kasvuga, ühise kodu loomiseks. Enesekirjeldus nõuetav. Kirjad „Postim.“ rmtkpl. „Ühine siht“.

Palun seda pikka
näärat
kes 5. skp. „Vanemuise“ maskeraadil kõnetas pruunis kleidis tütarlast, pidades teda kellekski teiseks, keda kohanud Tallinnas, teatada enesest „Postimehe“ rmtkpl. „Eksitus“ all

Kindlas teenistuses korralik noormees soovib
tutwust
abielu mõttes linna või maa neiuga. Van. 19—30 a. Kirjad „Postim.“ rmtkpl. „Aleks.“.

SANOL
Sanoli tarvit. kurgu ja hingamiselundite haiguste puhul: kui kurk on **valus ja haal ära.** Eht **„punase ankruga“.** Apteegis ja rohukaupl.

Mittesuitsetajaks 3 päevaga alatiseks võib saada iga suitsetaja ameerika meetodil. Teat. kirjamarkide eest 20 sendi väärtuses. Ins. Hoddes, Liepaja, Latvija, p. k. 260.

Kastre Võnnus
müüvad *„Postimehe“* üksiknumbreid, võtavad tellimisi ja kuulutusi vastu
J. VARIK.
A. KARU.

Kasepõõl
müüvad „Postimehe“ üksiknumbreid, võtavad tellimisi ja kuulutusi vastu
B. JUDENKOV.
H. KUUSK.

Kastre Võnnu
Hammaste postitaius müüb „Postimehe“ üksiknumbreid
ED. MUURSEPP